

RAPORT SAMOCENY

OCENA PROGRAMOWA (PROFIL OGÓLNOAKADEMICKI)

Kierunek

PEDAGOGIKA

Opole, dn. 9.04.2019

Nazwa uczelni:	UNIWERSYTET OPOLSKI
Siedziba uczelni:	Plac Kopernika 11a, 45-040 Opole
Nazwa ocenianego kierunku studiów:	PEDAGOGIKA
Poziom studiów:	I i II stopień (studia licencjackie i uzupełniające magisterskie)
Forma studiów:	stacjonarne i niestacjonarne
Nazwa dyscypliny, od której został przyporządkowany kierunek:	PEDAGOGIKA

4. Dyscypliny naukowe z przyporządkowaniem do dziedzin i obszarów wraz z punktami ECTS:

Dyscyplina wiodąca – **Pedagogika**

L.p.	Nazwa obszaru	Dziedziny nauki	Dyscypliny naukowe	Punkty ECTS	
				liczba	%
STUDIA I STOPNIA					
1.	Obszar nauk społecznych	Dziedzina nauk społecznych	Pedagogika Psychologia Socjologia	172	95,0
2.	Obszar nauk humanistycznych	Dziedzina nauk humanistycznych	Historia Filozofia	8	5,0
STUDIA II STOPNIA					
1.	Obszar nauk społecznych	Dziedzina nauk społecznych	Pedagogika Psychologia Socjologia	114	95,0
2.	Obszar nauk humanistycznych	Dziedzina nauk humanistycznych	Historia Filozofia	6	5,0

SPIS TREŚCI

A. Efekty uczenia się ocenianego kierunku dla każdego poziomu i profilu studiów	5
B. Skład zespołu przygotowującego raport samooceny	5
C. Prezentacja Uniwersytetu Opolskiego	5
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku Pedagogika	9
1.1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją i strategią uczelni	9
1.2. Badania naukowe w dziedzinach nauki związanych z kierunkiem	13
1.3. Publikowane wyniki badań i ich oddziaływania na koncepcje kształcenia	15
1.4. Publikacje naukowe	19
1.5. Konferencje naukowe	20
1.6. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami rynku pracy	22
1.7. Sylwetka absolwenta – zatrudnienie na rynku pracy	23
1.8. Efekty kształcenia	26
2. Program studiów i plan studiów	29
2.1. Program studiów – dobór treści i metod kształcenia	29
2.2. Stosowane metody i formy kształcenia	32
2.3. Harmonogram realizacji studiów	33
2.4. Program i realizacja praktyk pedagogicznych	33
3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczania poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	38
3.1. Warunki rekrutacji na studia	38
3.2. Weryfikacja osiągnięć efektów uczenia się przez studentów	39
3.3. Dobór metod, sprawdzania i oceniania efektów uczenia się	41
3.4. Proces dyplomowania i weryfikacja efektów prac dyplomowych	42
3.5. Metody sprawdzania efektów uczenia się osiągniętych na praktykach zawodowych	45
4. Kompetencje, doświadczenia, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie	45
4.1. Kadra naukowo-dydaktyczna i jej dorobek naukowo-dydaktyczny	45
4.2. Obsada zajęć dydaktycznych	47
4.3. Polityka kadrowa	47
4.4. System wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego	50
5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	51
5.1. Infrastruktura i baza naukowo-dydaktyczna	51
5.2. Zasady biblioteczno-informacyjne	52
5.3. Infrastruktura i wyposażenie dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych	54
6. Współpraca z otoczeniem społeczno-edukacyjno-kulturowym i gospodarczym w konstruowaniu i doskonaleniu programu studiów	55
6.1. Zakres i formy współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-edukacyjno-kulturowego i gospodarczego	55
6.2. Doskonalenie form współpracy z otoczeniem	62
7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesów kształcenia	63
8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym	64
8.1. System motywowania studentów	65
8.2. Skuteczność obsługi administracyjnej	66
8.3. Samorząd studencki i organizacje studenckie	66

9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	68
10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	68
10.1. Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów	70
10.2. Ewaluacja pracy pracowników i ankietyzacja przez studentów	71
10.3. Monitorowanie jakości praktyk studenckich	72
10.4. Monitorowanie udziału interesariuszy w doskonaleniu jakości kształcenia i realizacji programu	73
Część II. Perspektywy rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku studiów	74
Część III. Załączniki	76
Załącznik nr 1	76
Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku	76
Tabela 2. Liczba studentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny	76
Tabela 3a. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu MNiSW z dnia 27.09.2018 r. w sprawie studiów - specjalności pedagogiczne	77
Tabela 3b. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu MNiSW z dnia 27.09.2018 r. w sprawie studiów - specjalności nauczycielskie	78
Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	79
Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela	79
Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach prowadzonych w językach obcych	80
Załącznik nr 2 (wersje elektroniczne)	
1. Program studiów	
2. Obsada zajęć	
3. Harmonogram zajęć	
4. Charakterystyka nauczycieli akademickich	
5. Baza materialna i biblioteka	
6. Wykaz tematów prac dyplomowych	
Załącznik nr 3	
Dokumenty (elektroniczne) wskazane w raporcie samooceny INP (nr 01-31)	

A. Efekty uczenia się ocenianego kierunku dla każdego poziomu i profilu studiów

Efekty zatwierdzone na senacie z dnia 25 maja 2017 r. zostały przyporządkowane do obszarów nauki, dziedzin i dyscyplin. Na studiach I i II stopnia efekty są przyporządkowane do obszaru nauk społecznych i humanistycznych. Nauki społeczne to pedagogika, psychologia i socjologia, a nauki humanistyczne – filozofia i historia. Efekty uczenia się w obrębie kierunku Pedagogika odnoszą się do charakterystyki Polskiej Ramy Kwalifikacji, typowej dla kwalifikacji uzyskiwanych dla szkolnictwa wyższego (załącznik 01). Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów zostały zamieszczone w załącznikach (załącznik 02).

B. Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Edward Nycz	dr hab., prof. UO Dyrektor Instytutu Nauk Pedagogicznych
Mirosława Nowak-Dziemianowicz	prof. dr hab. Z-ca Dyrektora Instytutu ds. naukowych
Eugenia Karcz-Taranowicz	dr hab., prof. UO Z-ca Dyrektora Instytutu ds. kształcenia nauczycieli
Stanisława Włoch	dr Członek Zespołu
Marek Wiendlocha	mgr Członek Zespołu
Paweł Cieśla	mgr Członek Zespołu

C. Prezentacja Uniwersytetu Opolskiego

Instytut Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego kontynuuje tradycje Instytutu Pedagogiki, który powstał w 1973 r. Tradycja kształcenia pedagogów i nauczycieli sięga jednak na opolskiej uczelni lat 50. XX wieku. Instytut Pedagogiki Wyższej Szkoły Pedagogicznej, został przekształcony w 1989 roku w trzy jednostki:

Instytut Nauk Pedagogicznych (INP), Instytut Pedagogiki Wczesnoszkolnej (IPW – od roku 1997 – Instytut Studiów Edukacyjnych – ISE) oraz Instytut Psychologii (<http://inp.wns.uni.opole.pl/historia-instytutu/>).

Po powstaniu Uniwersytetu Opolskiego (1994) i przekształceniu Wydziału Filologiczno-Historycznego w Wydział Historyczno-Pedagogiczny – INP i ISE działa od 1996 roku w jego strukturach. W nowej strukturze INP przejął na siebie kształcenie pracowników pedagogicznych stymulujących rozwój dzieci i młodzieży, pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych wspierających system szkolny, placówek wychowania pozaszkolnego, a ponadto pedagogów dla zakładów pracy oraz placówek kultury, a ISE kształcił nauczycieli pracujących w placówkach szkolnych i przedszkolnych. Od początku istnienia Instytuty prowadziły działalność dydaktyczną i naukowo-badawczą związaną z nowatorstwem pedagogicznym obejmującym kwestie nauczania i wychowania w placówkach oświatowych z kształceniem aktywizującym jako strategią przygotowania ucznia do dalszego samorozwoju i życia w zmieniającym się społeczeństwie, z kształceniem kadry w zakresie edukacji małego dziecka i wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego. W INP badania pracowników były nakierowane na szeroko pojęte problemy pracy opiekuńczej, socjalnej, resocjalizacyjnej, kulturalno-oświatowej (animacyjnej) oraz doradztwa i bezpieczeństwa pracy. W latach 90. XX w. w obu instytutach było prowadzonych kilka specjalności pedagogicznych i nauczycielskich, m.in. pedagogika oświatowo-artystyczna (ze specjalizacją muzyczną i wychowanie plastyczne), pedagogika pracy, pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, pedagogika kulturalno-oświatowa z pracą socjalną, pedagogika resocjalizacyjna, nauczanie początkowe, wychowanie przedszkolne. Był to okres, kiedy wykształcenie wyższe uzyskało kilka tysięcy nie tylko opolskich pedagogów i nauczycieli.

W obu Instytutach w ostatnim 25-leciu były organizowane różnorodne podyplomowe formy kształcenia pedagogicznego, kulturalnego, wychowawczego i socjalnego. Studia doktoranckie zostały utworzone w roku akademickim 1996/1997 jako ogólnopedagogiczne studia wydziałowe. W 2007 r. INP rozpoczął kształcenie na kierunku praca socjalna (I i II st.), a w 2018 r. na kierunku pedagogika specjalna (I st.).

Zasługi organizacyjno-naukowe w rozwoju pedagogiki opolskiej, w tym tworzeniu instytutu, powstawaniu nowych katedr i zakładów naukowych, kierunków i specjalności kształcenia mieli kolejni dyrektorzy instytutów. W INP – prof. dr hab. Tadeusz

Gospodarek (1981–1995), prof. dr hab. Zenon Jasiński (1995–2016), dr hab., prof. UO Edward Nycz (2016–2018 r.), a w dawnym IPW a późniejszym ISE – prof. dr hab. Władysław Puślecki (1989–2003), dr hab., prof. UO Jadwiga Hanisz (2003–2009) oraz dr hab., prof. UO Ewa Smak (2009–2018).

W czerwcu 2018 roku w ramach obu instytutów funkcjonowały następujące jednostki organizacyjno-badawcze (kierowane przez):

Katedra Edukacji Ustawicznej – prof. zw. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak,

Katedra Historii Oświaty i Wychowania oraz Pedagogiki Porównawczej – prof. zw. dr hab. Zenon Jasiński,

Katedra Pedagogiki Społecznej – prof. zw. dr hab. Józefa Brągiel,

Katedra Teoretycznych Podstaw Edukacji i Wychowania – prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz,

Zakład Dydaktyki i Metodologii Badań Pedagogicznych – dr hab., prof. UO Ewa Smak,

Zakład Kulturowych Podstaw Edukacji – dr hab., prof. UO Edward Nycz,

Zakład Pedagogiki Ogólnej – dr hab., prof. UO Eugenia Karcz-Taranowicz,

Zakład Pedagogiki Przedszkolnej i Wychowania Artystycznego – dr Stanisława Włoch,

Zakład Pedagogiki Resocjalizacyjnej – dr hab., prof. UO Danuta Kowalczyk,

Zakład Pedagogiki Wczesnoszkolnej – dr hab., prof. UO Ryszard Gmoch,

Zakład Pracy Socjalnej – dr hab., prof. UO Anna Weissbrot-Koziarska.

W wyniku zmiany struktur uczelnianych **1 września 2018 r.** dokonano połączenia obu pedagogicznych instytutów w nową jednostkę pod nazwą **Instytut Nauk Pedagogicznych**, którego dyrektorem został dr hab., prof. UO Edward Nycz. Jednostka skupia ponad sześćdziesięciu pracowników naukowych i dydaktycznych oraz ponad 1000 studentów, w ramach 15 specjalności kształcenia na studiach I i II stopnia. Obecnie pracami Instytutu Nauk Pedagogicznych kierują:

- dyrektor – dr hab., prof. UO Edward Nycz
- zastępca dyrektora ds. naukowych – prof. zw. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz

- zastępca dyrektora ds. kształcenia nauczycieli – dr hab., prof. UO Eugenia Karcz-Taranowicz
- zastępca dyrektora ds. kształcenia i studentów – dr Tomasz Michalewski

Nowa (zaprezentowana poniżej) struktura Instytutu Nauk Pedagogicznych jest odzwierciedleniem zaprojektowanych i prowadzonych w nim obecnie działań i badań.

Jednostka	Kierownik	Temat badawczy
KATEDRA TEORETYCZNYCH PODSTAW EDUKACJI I WYCHOWANIA	prof. zw. dr hab. Mirosława Nowak- Dziemianowicz	(Nie) bezpieczeństwo ontologiczne. Człowiek współczesny w matni znaczeń, praktyk i symboli
ZAKŁAD METODOLOGII I BADAŃ EDUKACYJNO- KULTUROWYCH	dr hab. Edward Nycz, prof. UO	Ludzie i instytucje kulturalno- oświatowe w procesie przemian – pomiędzy rynkiem a <i>civil society</i>
ZAKŁAD MYŚLI PEDAGOGICZNEJ I POLITYKI OŚWIATOWEJ	dr hab. Arkadiusz Żukiewicz, prof. UO	Spuścizna wychowawczo- oświatowa i społeczna polskiej myśli pedagogicznej
ZAKŁAD PEDAGOGIKI SPECJALNEJ	dr hab. Irena Mudrecka, prof. UO	Mechanizmy przystosowania społecznego w perspektywie czynników ryzyka i czynników chroniących
ZAKŁAD PEDAGOGIKI SPOŁECZNEJ I PRACY SOCJALNEJ	dr hab. Anna Weissbrot- Koziarska, prof. UO	Rodzina w perspektywie wsparcia społecznego
ZAKŁAD PEDEUTOLOGII I EDUKACJI ELEMENTARNEJ	dr hab. Eugenia Karcz-Taranowicz, prof. UO	Nauczyciel i dziecko w edukacji elementarnej – ciągłość a zmiana

Kształcenie na kierunku Pedagogika jest wypełnieniem misji Uniwersytetu Opolskiego nieustannie realizowanej od momentu jego powstania.

Cześć I. Raport samooceny

1. Samoocena uczelni w zakresie spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku Pedagogika

1.1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją i strategią uczelni

Studia na kierunku Pedagogika pozostają w ścisłym związku z misją i strategią Uniwersytetu Opolskiego. Strategia Rozwoju Uniwersytetu w latach 2015–2020 przewiduje rozwój kadry nauki w dążeniu do prawdy w poszanowaniu uniwersalnych wartości oraz praw człowieka w poczuciu odpowiedzialności za ich ochronę i rozwój. Buduje kulturę tolerancji, wyraźnej refleksji i mądrej debaty nad istotnymi problemami współczesności. Odwołując się do misji Uniwersytetu Opolskiego jakim jest poczucie odpowiedzialności za rozwój człowieka w kontekście istotnych problemów współczesności należy zauważyć, że jednym z kluczowych elementów staje się kształcenie pedagogów i nauczycieli. Takie też są założenia strategii rozwoju Uniwersytetu Opolskiego wskazując, że przystosowuje swoją ofertę oraz metody kształcenia do wyzwań współczesności, poczuwa się do odpowiedzialności za wysoki poziom prowadzonych badań naukowych i dydaktyki. Kierunek Pedagogika ma wieloletnią tradycję kształcenia młodzieży i wpisuje się w główny rozwój potencjału Uniwersytetu Opolskiego w skali krajowej i międzynarodowej. Dotychczasowe doświadczenie, wieloletnia tradycja, a także doskonaląca się kadra dydaktyczno-naukowa, która współpracuje z licznymi placówkami szkolnymi i pozaszkolnymi stanowi mocny fundament kształcenia pedagogów i nauczycieli. Wpisuje się tym samym w misję Uniwersytetu, która zakłada promowanie wiedzy, fachowości, nowoczesności, a także pojętą w sposób tradycyjny solidnością.

Zgodnie ze strategią Uniwersytetu Opolskiego główny nacisk położono na Politykę Jakości Kształcenia na kierunku Pedagogika. Jej podstawę stanowią następujące dokumenty:

- Strategia Rozwoju Uniwersytetu Opolskiego w latach 2015–2020 (załącznik 03);
- Uchwała nr 1/2016-2020 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z dnia 29 września 2016 r. w sprawie wprowadzenia Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości

Kształcenia (USDJK) oraz Księgi Jakości Kształcenia obowiązującej w Uniwersytecie Opolskim (załącznik 04);

- Zarządzenie nr 7/2014 Rektora Uniwersytetu Opolskiego z dnia 28 lutego 2014 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Opolskim;
- Uchwała nr 14/96-99 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z dnia 18 grudnia 1997 r. w sprawie wprowadzenia Uczelnianego Systemu Stymulacji i Oceny Jakości Kształcenia.

W roku 2016 USDJK opracował osobny dokument pt. *Strategia doskonalenia jakości kształcenia na lata 2016-2020. USDJK Uniwersytet Opolski* (załącznik 05). Stanowi on integralną część Strategii Jakości Kształcenia wdrażanej przez Uniwersytet Opolski. Czytamy w nim m.in.:

- „Celem głównym strategii doskonalenia jakości kształcenia w latach 2016-2020 będzie zapewnienie jakości kształcenia, które powinno prowadzić do rozwoju kultury jakości w Uniwersytecie Opolskim” (s. 1).
- „Priorytetowym celem strategicznym doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim w latach 2016-2020 będzie zapewnienie studentom wykształcenia na najwyższym poziomie, przekazanie wiedzy oraz zdobycie umiejętności i kompetencji oczekiwanych przez pracodawców na rynku pracy” (tamże).

Opracowano również założenia strategii dla Wydziału Nauk Społecznych pt. *Założenia Strategii Rozwoju Wydział Nauk Społecznych Uniwersytet Opolski (2016-2020)* (załącznik 06). Nawiązując do głównych celów strategicznych Uniwersytetu Opolskiego, Wydział Nauk Społecznych – w skład, którego wchodził Instytut Studiów Edukacyjnych i Instytut Nauk Pedagogicznych – opracował własny dokument pt. *Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Opolskiego* (załącznik 07) oraz *Wydziałową Księgę Jakości Kształcenia Wydziału Nauk Społecznych UO w latach 2016-2020* (załącznik 08). Na najbliższe lata przyjęto następujące obszary działań strategicznych i główne kierunki ich realizacji:

- poprawa pozycji naukowej Wydziału w krajowej i międzynarodowej sieci ośrodków badawczych;

- poprawa pozycji Wydziału w krajowej i międzynarodowej sieci ośrodków kształcenia;
- zwiększenie zdolności pracowników Instytutu do współdziałania w środowisku międzynarodowym;
- przekształcenie systemu zarządzania Wydziału w system zorientowany na cele i rezultaty.

Ze strategii rozwoju Wydziału wynika polityka jakości kształcenia. Celem strategicznym polityki jakości kształcenia jest zapewnienie edukacji na najwyższym poziomie, tak aby absolwenci UO:

- posiadali wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne na najwyższym poziomie;
- byli przygotowani do wyzwań współczesnego świata oraz potrzeb i oczekiwań rynku pracy;
- prezentowali wysokie standardy etyczne oraz silne poczucie zaangażowania społecznego w działalności zawodowej;
- byli dobrze przygotowani do zawodu pedagoga i profesji nauczycielskiej.

Dążąc do osiągnięcia tego celu na kierunku Pedagogika wyznaczono sobie zgodne z misją i wizją Uczelni następujące kierunki polityki jakości kształcenia:

- realizowanie procesu kształcenia zgodnego z Krajowymi i Europejskimi Ramami Kwalifikacji;
- przekazywanie studiującym wiedzy opartej na aktualnym stanie nauki oraz najnowszych kierunkach jej rozwoju, w dziedzinach i dyscyplinach badań prowadzonych przez Uczelnię;
- stałe doskonalenie oferty edukacyjnej, dostosowanej do oczekiwań studentów oraz aktualnych tendencji na rynku pracy;
- stałe doskonalenie stosowanych metod dydaktycznych w celu poprawy efektów kształcenia;
- kształcenie i promowanie kadry naukowej;
- budowanie i szerzenie kultury jakości wśród studentów i pracowników uczelni;
- rozwój współpracy międzynarodowej w zakresie badań naukowych oraz wyjazdów studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych do uczelni zagranicznych;

- gromadzenie i analizowanie informacji pozyskiwanych od interesariuszy.

W zgodzie ze strategią rozwoju zarówno Uczelni, jak i Wydziału jest nieustanne doskonalenie programów kształcenia zgodnie z najwyższymi standardami dydaktycznymi i naukowymi oraz dostosowanie ich do zmieniających się potrzeb rynku pracy. Dla kierunku Pedagogika opracowano Wewnętrzny system doskonalenia jakości kształcenia na lata 2016-2020 (załącznik 09).

Na kierunku Pedagogika kształcą się głównie kandydatów do pracy w placówkach szkolnych i pozaszkolnych, gdzie wymagane jest przygotowanie pedagogiczne i wychowawcze oraz nauczycielskie. W celu optymalizacji założonych efektów kształcenia INP pozostaje w kontakcie z dyrektorami placówek oświatowych, placówek i ośrodków wychowawczych oraz szkół, w których odbywają się praktyki (przedszkola, szkoły, instytucje oświatowo-wychowawcze). Duża część absolwentów podejmuje prace w szkole lub w instytucjach oświatowo-wychowawczych i kulturalno-oświatowych dzięki czemu można monitorować ich losy – np. za pomocą Centrum Karier UO, z którym INP pozostaje w kontakcie. W ten sposób istnieje możliwość korygowania i uaktualniania programów studiów oraz optymalizacji zakładanych efektów kształcenia. Monitorowanie losów studentów oraz rynku pracy pozwala jednocześnie dostosowywać ofertę studiów do aktualnych potrzeb otoczenia społecznego. Przykładem podejmowania tego rodzaju działań jest prowadzenie studiów podyplomowych. Ważnym elementem realizowanej na kierunku Pedagogika koncepcji kształcenia jest wymiana doświadczeń naukowych na poziomie międzynarodowym i krajowym. Oprócz tego studenci z poziomu Wydziału uczestniczą w programie Erasmus+ oraz w tzw. szkołach letnich.

Biorąc pod uwagę zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społecznego oraz rynku pracy, sylwetkę absolwenta na kierunku Pedagogika można scharakteryzować następująco: posiada gruntowną wiedzę pedagogiczną; jest przygotowany do podejmowania działań wspierających system edukacyjny; jest przygotowany do podjęcia pracy administracyjnej, organizacyjnej lub wychowawczej w placówkach edukacyjnych w Polsce (i za granicą); jest przygotowany do pracy w instytucjach i ośrodkach zajmujących się podejmowaniem działań i świadczeniem usług edukacyjno-kulturalnych; posiada umiejętności współpracy w zespołach wychowawców zajmujących się formacją intelektualną dzieci, młodzieży i dorosłych.

W przypadku realizacji specjalności przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela absolwent posiada przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej w przedszkolach i szkołach podstawowych.

Absolwenci znajdują zatrudnienie w szkolnictwie (nauczyciele), w instytucjach lub w placówkach oświatowych, kulturalno-oświatowych, w ośrodkach pomocy społecznej) oraz w sektorach życia społecznego i gospodarczego niemających związku z ich wykształceniem zawodowym (np. w instytucjach finansowych, urzędach i jednostkach samorządowych lub administracji państwowej). Przypadki osób bezrobotnych są sporadyczne, a odsetek absolwentów zatrudnionych w branżach niezwiązanych z ich wykształceniem jest mały. Warto dodać, że kilkunastu absolwentów kierunku Pedagogika, pragnących podnieść swoje kwalifikacje zawodowe podejmowała studia doktoranckie.

O unikatowości koncepcji kształcenia na kierunku Pedagogika świadczy:

- kontynuacja tradycji w zakresie kształcenia pedagogów i nauczycieli od 45 lat,
- przyjęcie założeń o dwuobszarowości i interdyscyplinarności kształcenia,
- kadra pedagogiczna prowadząca badania w różnych dziedzinach i dyscyplinach przyporządkowanych do efektów kształcenia.

1.2. Badania naukowe w dziedzinach nauki związanych z kierunkiem

Pracownicy kierunku Pedagogika podejmują i realizują badania naukowe o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym. Badania naukowe pracowników wpisują się w interdyscyplinarny charakter prowadzonego kierunku Pedagogika w zakresie kształcenia pedagogów i nauczycieli. Koncentrują się wokół wskazanych obszarów wiedzy: nauk społecznych i humanistycznych. Ich istotą są zagadnienia ważne dla teorii i praktyki pedagogicznej. Należy podkreślić aktualność prowadzonych przez pracowników badań, ukierunkowanych na pedagogiczne, psychologiczne, historyczne i artystyczne aspekty socjalizacji, (samo)wychowania, nauczania, opieki i wprowadzania w kulturę. Ponadto na specjalnościach pedagogicznych zajęcia z zakresu edukacji matematycznej, zajęć artystycznych prowadzone są przez nauczycieli mających doświadczenia naukowe i praktyczne w tych zakresach.

Podejmowane badania prowadzone były w ramach badań zespołowych i indywidualnych, krajowych oraz zagranicznych i obejmują scharakteryzowane poniżej zakresy. Zaprezentowano główne kierunki badań w obszarach nauki oraz w dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia wraz z tematami badawczymi podejmującymi daną problematykę, jak również osoby włączone w ich realizację. Wykaz zadań badawczych realizowanych przez pracowników INP i ISE zamieszczono w załączniku (Załącznik 10), a grantów i projektów badawczych w załączniku (Załącznik 11).

Większość wyników badań publikowana była na bieżąco w postaci monografii i prac zbiorowych lub w formie artykułów zamieszczanych w regionalnych, krajowych i zagranicznych czasopismach naukowych. Warto podkreślić, iż wszystkie środki finansowe przyznane przez MNiSW przeznaczone są na dofinansowanie druku pozycji zwartych, publikowanych w ramach działalności Redakcji Wydawnictwa UO. Podejmowane badania naukowe prowadzone są w ramach badań indywidualnych i zespołowych na poziomie uczelni oraz programów (projektów) lokalnych, regionalnych, krajowych i międzynarodowych. Najbardziej reprezentatywne przykłady są ujęte we wskazanych załącznikach.

W obszarze nauk społecznych podejmowane były badania funkcjonowania dziecka w okresie przedszkola, szkoły podstawowej, dzieciństwa, młodości, dorosłości i starości człowieka w perspektywie edukacji permanentnej, instytucji, organizacji i środowisk społeczno-kulturowo-edukacyjnych będących stymulatorem / tłem budowania biografii. Ważnym elementem są badania nauczycieli i pedagogów. Badania prowadzone przez opolską pedagogikę uniwersytecką mają charakter całościowy, ogniskując się na bieżących sprawach i problemach wychowawczych, edukacyjnych i kulturalno-oświatowych.

W obszarze nauk humanistycznych podejmowane były badania dotyczyły dziejów teorii i praktyki oświatowo-wychowawczej, historii instytucji oświatowych, myśli pedagogicznej w przeszłości z uwzględnieniem pracy nauczycieli, wychowawców i animatorów.

Kierunek Pedagogika wydaje 2 czasopisma naukowe: „Education. Opole University Annual” (red. Z. Jasiński) i „Paidagogos” (red. E. Smak). Czasopismo „Education. Opole University Annual” wychodzi od roku 2015. Ukazały się dwa numery, a trzeci jest

obecnie składany. Podejmowana w nim jest tematyka regionalnych i krajowych badań socjo-pedagogicznych i kulturowych, w tym omawiane są regionalne publikacje naukowe. W 2014 roku Koło Naukowe Pedagogiki Wczesnoszkolnej wznowiło wydawnictwo czasopisma „Paidagogos”, które po raz pierwszy ukazało się w 2005 roku. Obecnie czasopismo ukazuje się pod nieco zmienioną nazwą „Paidagogos”. Czasopismo to składa się z czterech stałych części. Pierwsza część przyjmuje charakter teoretyczny, druga część – empiryczna zwiiera analizę i interpretację wyników badań prowadzonych przez członków Naukowego Koła Pedagogiki Wczesnoszkolnej. W części trzeciej znajdują się autorskie inspiracje metodyczne, część czwarta to kronika ważniejszych wydarzeń. Do roku 2019 wydano 5 numerów czasopisma.

Ponadto z kierunkiem Pedagogika naukowo-organizacyjnie związane są serie wydawnicze: „Rodzicielstwo” (J. Brągiel, B. Górnicka), „Tradycje i perspektywy edukacji. Czesko-polskie studia pedagogiczne” (Z. Jasiński, E. Karcz-Taranowicz) oraz regionalistyczne „Szkice Kędzierzyńsko-Kozielskie” (E. Nycz).

1.3. Publikowane wyniki badań i ich oddziaływania na koncepcje kształcenia

Pracownicy Instytutu podejmując badania statutowe i indywidualne, które są publikowane w monografiach i artykułach czasopiśmienniczych podnoszą swoje kwalifikacje, które są wykorzystywane w opracowywaniu koncepcji i realizacji nowych przedmiotów w ramach programów dydaktycznych kierunku Pedagogika oraz przy opracowywaniu efektów kształcenia. W prowadzonych badaniach uczestniczą studenci doskonaląc efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Odbywa się to w ramach warsztatów i seminariów badawczych oraz studenckiego ruchu naukowego.

Wnioski z projektu badawczego realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Republika Czeska – Rzeczypospolita Polska 2007–2013 „Doskonalenie pracy instytucji kultury w Euroregionie Silesia” (1.06.2013 – 30.11.2014) (E. Nycz, L. Nowacka, M. Wiendlocha, *Doskonalenie pracy instytucji kultury w Euroregionie SILESIA*, Wydawnictwo Instytut Śląski w Opolu, ISBN 978-83-7511-207-8, Racibórz 2014, (ss. 150)) wpłynęły na modyfikowane w roku akad. 2015/2016 plany studiów na specjalności: animacja i organizacja czasu wolnego.

Po opracowaniu przez pracowników kierunku Pedagogika raportu (Z. Bonikowski, A. Jasiński, Z. Jasiński, E. Nycz, E. Skrzypek, *Wojewódzki raport z badań przesiewowych uczniów szkół podstawowych województwa opolskiego*, wydawca Instytut Nauk Pedagogicznych i Instytut Matematyki i Informatyki Uniwersytetu Opolskiego, ISBN 978-82-929872-5-3, Opole 2015, ss. 160; projekt „Fascynujący świat nauki i technologii” realizowanego przez Regionalne Centrum Rozwoju Edukacji w Opolu [Projekt systemowy „Fascynujący świat nauki i technologii” nr POKL.09.01.02-16-001/13 współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego; realizacja 2014 – 2015] modyfikowano treści powiązane z problematyką kształcenia języka polskiego i matematyki w klasach I-III szkoły podstawowej.

Pracownicy zajmujący się zagadnieniami pedagogiki pozaszkolnej koncentrowali głównie prace badawcze na opisie i wyjaśnianiu pojawiających się zjawisk i zmian środowiskowych. Dla przykładu:

- I. Mudrecka: *Resocjalizacyjna przemiana – warunki, mechanizmy, wspomaganie*, Studia i Monografie - Uniwersytet Opolski, nr 560, 2018, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, ISBN 978-83-7395-809-8, 186 ss.
- D. Kowalczyk, M. Snopek (red.): *Resocjalizacja w przestrzeni penitencjarnej: stan i potrzeby*, Studia i Rozprawy z Pedagogiki Resocjalizacyjnej / Instytut Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego, vol. 6, 2018, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, ISBN 978-83-7395-795-4, 195 ss.
- E. Konieczna, J. Janik-Komar: *Życie jest podróżą... – obraz życia osób z niepełnosprawnością w świetle wywiadów narracyjnych*, 2017, Opolskie Stowarzyszenie Rehabilitacji Neurologicznej i Funkcjonalnej, ISBN 978-83-945804-14, 158 ss.
- J. Brągiel, B. Górnicka (red.): *Rodzicielstwo w obliczu trudności i problemów życiowych oraz ich przezwyciężanie*, 2017, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, ISBN 978-83-7395-761-9, 236 ss.
- K. Jarosz: *Znaczenie aktywności kulturalnej dla jakości życia człowieka dorosłego*, Studia i Monografie – Uniwersytet Opolski, nr 538, 2016, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, ISBN 978-83-7395-729-9, 169 ss.

- E. Lichtenberg-Kokoszka: *Humanistyczny wymiar opieki okołoporodowej*, Studia i Monografie - Uniwersytet Opolski, nr 525, 2016, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, ISBN 978-83-7395-688-9, 198 ss.
- M. Garbiec: *Integracyjny system kształcenia dzieci niepełnosprawnych w młodszym wieku szkolnym w województwie opolskim*, Studia i Monografie - Uniwersytet Opolski, vol. 519, 2015, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, ISBN 9788373956506, 395 ss.
- W. Sikorski (red.): *Neuroedukacja: jak wykorzystać potencjał mózgu w procesie uczenia się*: praca zbiorowa, Nowe Ścieżki Edukacji, 2015, Dobra Literatura, ISBN 9788365223265, 382 ss.
- E. Smak: *Innowatyka w edukacji*, 2014, Opole, ISBN 978-83-62687-51-0, 185 ss.
- Z. Jasiński (red.): *MODN-e doskonalenie nauczycieli*: praca zbiorowa, 2014, Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, ISBN 9788392612131, 182 ss.
- M. Ganczarska: *Spotkania z fikcyjnym terapeutą: jak tworzyć i czytać dzieciom opowiadania korygujące w ramach interwencji terapeutyczno-wychowawczych*, 2014, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, ISBN 9788373956278, 172 ss.

Pracownicy zajmujący się kształceniem nauczycieli koncentrowali się na publikowaniu wyników badań, które mają istotne znaczenie w koncepcji kształcenia nauczycieli. Są one zgodne z obszarami zainteresowań kadry. Przykładowe tytuły wybranych monografii to np.:

- E. Smak, A. Włoch, M. Garbiec (red.): *Diagnozowanie i terapia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi*, Opole 2015, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, ISBN 9788373956650, 438 ss.
- E. Smak, K. Wereszczyńska, A. Malec (red.): *Współczesne trendy w edukacji*, Opole 2015, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, ISBN 9788373956698, 288 ss.
- A. Mamroł, *Osoba z niepełnosprawnością w środowisku medialnym*, Studia i Monografie – Uniwersytet Opolski, vol. 530, Opole 2016, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, ISBN 978-837395-699-5, 161 ss.
- Włoch, K. Maćkowiak, *Pedagogiczne aspekty procesu kreowania postaci scenicznej w teatrze*, Studia i Monografie – Uniwersytet Opolski nr 541, Opole 2016, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, ISBN 878-83-7395-726-8, 226 ss.

- E. Jędrzejowska, *Twórczość plastyczna dzieci w wieku przedszkolnym. Wybrane aspekty*, Studia i Monografie – Uniwersytet Opolski, nr 503, 2014, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, ISBN 978-83-7395-592-9, 195 ss.

Publikowane lub raportowane efekty badań naukowych pracowników były i są wykorzystywane w poszerzaniu wiedzy studentów kierunku Pedagogika np. na temat tworzenia warunków dla opieki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacyjnej, kulturalno-animacyjnej lub edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej w środowisku lokalnym oraz wspierania rozwoju społecznego uczniów, młodzieży i dorosłych. Stanowią także podstawę doboru treści wykładów i ćwiczeń, doboru lektur obowiązkowych i uzupełniających dla studentów (tytuły tych lektur są uwzględnione i na bieżąco uzupełniane w kartach kursów odpowiednich przedmiotów). W zakresie tematyki, badania są powiązane z prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi, a ich wyniki są wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Umożliwia to studentom nie tylko dostęp do aktualnych wyników badań i ustaleń dotyczących studiowanej dyscypliny, ale i zapewnia szansę uczestniczenia w prowadzonych przez wykładowców badaniach, śledzenia ich przebiegu – przez co stanowi dla uczestników zajęć istotną zachętę do podejmowania własnych inicjatyw badawczych. Badania naukowe realizowane są w ramach badań statutowych (zespołowych i indywidualnych). Badania mają charakter wieloobszarowy i interdyscyplinarny, które odnoszą się do efektów kształcenia nauczycieli wczesnej edukacji. Badania statutowe, jak i indywidualne koncentrują się na procesie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej oraz na kształceniu i funkcjonowaniu społecznym nauczycieli.

W obszarze nauk społecznych: przykładowe badania statutowe i indywidualne: *Współczesne tendencje w kształceniu nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej na Śląsku Opolskim; Kompetencje społeczne nauczycieli; Sztuki walki judo metodą wspomagania rozwoju uczniów szkół podstawowych na Śląsku Opolskim; Osoba z niepełnosprawnością w środowisku medialnym; Aspekty twórczości w poglądach i samoocenie studentów wczesnej edukacji; Obraz szkoły w aspiracjach edukacyjnych dzieci w młodszym wieku szkolnym; Kompetencje społeczne studentów edukacji wczesnoszkolnej i wychowania przedszkolnego; Przygotowanie studentów do realizacji zadań nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej – między teorią a praktyką; Samodzielność dzieci w wieku przedszkolnym.*

Podejmowane są również badania dotyczące wiedzy w zakresie matematyki, techniki, środowiska przyrodniczego oraz sztuki: *Czego Jaś się nie nauczy, tego Jan nie będzie umiał, czyli czego (nie)uczy się na lekcjach matematyki; Rodzice jako partnerzy procesu rozbudzania dziecięcej aktywności matematycznej; Kształtowanie intuicji matematycznych w trakcie pozaszkolnej aktywności dziecka; Przestrzeń edukacyjna współczesnej szkoły w kontekście edukacji środowiskowej dzieci w młodszym wieku szkolnym; Edukacja techniczna w kształceniu wczesnoszkolnym w teorii i praktyce; Edukacja techniczna wsparciem rozwoju małej motoryki uczniów w młodszym wieku szkolnym; Pedagogiczne aspekty procesu kreowania postaci scenicznej w teatrze; W poszukiwaniu skutecznych sposobów wspierania aktywności plastycznej dzieci w wieku przedszkolnym* – dające podstawę do kształcenia matematycznego i artystycznego.

1.4. Publikacje naukowe

Wyniki wspomnianych badań naukowych i innych osiągnięć naukowych znalazły swoje odzwierciedlenie w dorobku publikacyjnym na kierunku Pedagogika. Statystyka publikacji z ostatnich 6 lat przedstawia się następująco:

Rodzaj publikacji	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Książki autorskie	6	12	5	6	4	10
Książki redagowane	8	18	22	19	14	14
Artykuły w czasopismach naukowych	19	33	22	34	42	34
Rozdziały/artykuły w pracach zbiorowych	167	149	222	151	77	162

W obecnej dekadzie pracownicy pedagogiki w rocznych rankingach ilościowych w ramach Wydziału Historyczno-Pedagogicznego (od 2016 – Nauk Społecznych) lokowali się pomiędzy pierwszym a trzecim miejscem (na osiem jednostek). Wykaz znaczących publikacji na kierunku Pedagogika obejmujących lata 2013–2018 zawiera (Załącznik 12). Ważne jest również członkostwo pracowników w radach redakcyjnych, recenzenckich czasopism naukowych lub różnych gremiów społeczno-naukowych i opiniotwórczych, co ukazuje zestawienie w załączniku (Załącznik 13).

1.5. Konferencje naukowe

Do osiągnięć naukowych należy także organizowanie i współorganizowanie konferencji naukowych o zasięgu międzynarodowym, krajowym i regionalnym. W latach 2015–2018 w INP i ISE UO zorganizowano następujące konferencje naukowe, w których uczestniczyli wykładowcy i studenci kierunku pedagogika:

a) międzynarodowe

- Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Współczesne problemy edukacji”, organizator INP UO, Opole-Kamień Śląski 2-3.06.2016 r.
- Międzynarodowa Konferencja Naukowa „W poszukiwaniu optymalnego modelu więziennictwa. Wielowymiarowość oddziaływań resocjalizacyjnych w pracy penitencjarnej”, Organizatorzy: INP UO, Służba Więzienna, NSZZFiPW, Sąd Okręgowy w Opolu, Instytut Służby Więziennej w Kijowie, Opole 24-25.10.2016 r.
- Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wewnętrzne reformy w szkołach i edukacji nauczycieli w niemiecko-polskiej perspektywie”, Organizatorzy: INP UO, Uniwersytet Poczdamski, Opole 10-12.11.2016 r.
- Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Reformation & Bildung, Historische und Padagogische Facetten”, Organizatorzy: INP UO, Uniwersytet Poczdamski, 26-27.11.2017 r., Poczdam.
- IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Rodzicielstwo i różne jego oblicza”, Organizatorzy: INP UO, 26-27.09.2017 r., Kamień Śląski.
- Międzynarodowe Seminarium Naukowe, „Edukacja publiczna i niepubliczna z perspektywy niemiecko-polskiej”, Internationales Wissenschaftliches Seminar Oppeln, „Öffentliche und private Bildung in deutsch-polnischer Perspektive”, Uniwersytet Opolski - Instytut Nauk Pedagogicznych, apl. Professur Historische Bildungsforschung und Professur für Inklusion und Organisationsentwicklung der Universität Potsdam, Polskie Towarzystwo Pedagogiczne – oddz. w Opolu. 17.11.2018 r., Opole.

b) krajowe

- II Ogólnopolska Konferencja Studentów, Doktorantów i Kół Naukowych „Pedagogika i Praca Socjalna w cyklu życia. Człowiek. Rodzina. Społeczeństwo”, INP UO, 20.04.2016 r. Opole.

- III Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Metodyczna „Asystentura rodzin – założenia a rzeczywistość”, – INP UO, 18.05.2016 r. Kędzierzyn-Koźle.
  - III Ogólnopolska Konferencja Naukowa Kół Naukowych, Doktorantów i Studentów „Współczesne problemy społeczne wyzwaniem dla pedagogiki i pracy socjalnej”, INP UO, 27.04.2017 r., Opole
  - Konferencja Ogólnopolska [z udziałem gości zagranicznych ze Słowacji – Preszów], „Szkoła przyszłości”, org. Naukowe Koło Pedagogiki Wczesnoszkolnej ISE UO, 26-28.04.2017 r., Opole.
  - Studencka Konferencja Naukowa: Przedwiośnie Naukowe Uniwersytetu Opolskiego, Rada Wykonawcza Forum Studenckiego Ruchu Naukowego Uniwersytetu Opolskiego – INP UO, 21.02.2017 r. Opole
  - Studencka Konferencja Naukowa: Przedwiośnie Naukowe Uniwersytetu Opolskiego, Rada Wykonawcza Forum Studenckiego Ruchu Naukowego Uniwersytetu Opolskiego - 27.03.2018 r., Opole.
  - I Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Pamięć – Historia – Tożsamość. Edukacja i polityka historyczna w procesie konstruowania narracji naszej wspólnoty”, org. Katedra Teoretycznych Podstaw Edukacji i Wychowania ISE UO, 14-15.06.2018 r., Opole.
  - Konferencja krajowa „Człowiek w przestrzeni instytucji resocjalizacyjnej - w stulecie odzyskania niepodległości”, Opole, INP UO, Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Opolu NSZZ Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa, Sąd Okręgowy w Opolu, 16.11.2018 r., Opole.
- c) regionalne
- XX Kędzierzyńsko-Kozielskie Seminarium Naukowe „Kędzierzyn-Koźle – 40 lat. Priorytety miasta i mieszkańców na początku XXI wieku”, org.: INP UO, Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle, Towarzystwo Ziemi Kozielskiej, 14.10.2015 r., Kędzierzyn-Koźle.
  - *Bezpieczna Jesień życia* – Konferencja podsumowująca Projekt ASOS w woj. opolskim, 12/12.2016 r., Opole.
  - XXI Kędzierzyńsko-Kozielskie Seminarium Naukowe „Tradycja kozielskiego średniowiecza w kulturze współczesnego miasta”, org. INP UO, Instytut

Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego, Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle, Towarzystwo Ziemi Kozielskiej, 7.10.2016 r., Kędzierzyn-Koźle.

- XXII Kędzierzyńsko-Kozielskie Seminarium Naukowe „Muzeum lokalne – trwanie obecności w zmieniającym się świecie”, org. INP UO, Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle, Towarzystwo Ziemi Kozielskiej, 15.11.2017 r. Kędzierzyn-Koźle.
- Regionalna Konferencja Edukacyjna projektu pn. „Kooperacje 3 D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”, 21.09.2018 r. INP UO, Opole.
- Sympozjum: „W drodze do efektywnego budowania sieciowego modelu edukacji XXI w. w wymiarze lokalnym, krajowym i europejskim”. INP UO, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, 22.03.2018 r., Opole.
- XXIII Kędzierzyńsko-Kozielskie Seminarium Naukowe „Telewizje lokalne – pomiędzy rynkiem a *civil society*”, org. INP UO, Stowarzyszenie Polskie Telewizje Lokalne i Regionalne, Fundacja Akademia Mediów Katowice. Towarzystwo Ziemi Kozielskiej i inni, 14.11.2018 r., Kędzierzyn-Koźle.

Udział ilościowy w konferencjach i seminariach pracowników na kierunku pedagogika wygląda następująco:

Rodzaj konferencji	2015	2016	2017	2018	Razem
Międzynarodowa	63	66	55	40	224
Krajowa	32	47	56	43	178
Lokalna	15	16	12	7	50
Suma	110	129	123	90	452

Wykaz uczestnictwa w konferencjach zawiera (Załącznik 14).

1.6. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami rynku pracy

Wydział Oświaty Urzędu Miasta Opola na bieżąco analizuje sytuację kadrową w przedszkolach i szkołach oraz instytucjach pozaszkolnych ze względu na specyfikę demograficzną środowiska pedagogów i nauczycieli pracujących w przedszkolach

i szkołach oraz innych instytucjach i stowarzyszeniach edukacyjnych lub kulturalno-oświatowych.

Wyniki analiz wskazują, że znacząca większość nauczycieli oraz pedagogów to osoby powyżej 50 roku życia, urodzone w wyższych latach 50-tych i 60-tych XX w., którzy już odchodzą na emerytury. Ich miejsca mogą zajmować osoby młode, absolwenci studiów pedagogicznych i nauczycielskich. W ciągu ostatnich 5 lat w Opolu zostało utworzonych blisko 700 nowych miejsc przedszkolnych, w związku z prawem do opieki przedszkolnej nad dziećmi od 3 roku życia. W związku z tym powstało co najmniej 30 nowych miejsc pracy dla nauczycieli w przedszkolach. W kolejnych latach dzieci przedszkolne będą przechodziły do szkół podstawowych, w których niezbędne będzie zatrudnienie dodatkowych nauczycieli. Analogiczna sytuacja występuje w instytucjach pozaszkolnych (dom kultury, pogotowia opiekuńcze, dom dziecka, żłobki itp.). Kolejnym uwarunkowaniem wzrostu zatrudnienia nauczycieli i pedagogów jest migracja rodziców z mniejszych miejscowości do aglomeracji miejskich, które muszą zapewnić edukację wszystkim dzieciom zamieszkującym dany teren gminy/miasta.

Dostrzegając problem coraz większego braku wykwalifikowanej kadry nauczycieli i pedagogów różnych specjalności, wychodząc naprzeciw współczesnym potrzebom, niezbędne staje się stworzenie w środowisku opolskim możliwości kształcenia kadry pedagogicznej wykorzystującej współczesne innowacyjne metody pracy, którzy w najbliższych latach będą mogli podjąć pracę w placówkach oświatowych, zapędniając miejsca pracy po nauczycielach odchodzących na emeryturę oraz nowotworzone stanowiska nauczycielskie w przedszkolach i szkołach oraz instytucjach pozaszkolnych.

1.7. Sylwetka absolwenta – zatrudnienie na rynku pracy

Absolwent studiów kierunku Pedagogika podejmując pracę z dzieckiem/uczniem i innymi podmiotami edukacyjnymi będzie dysponował wiedzą ogólnopedagogiczną, psychologiczną, historyczno-filozoficzną, socjologiczną; uporządkowaną wiedzą w zakresie zasad i norm etycznych; wiedzą, która umożliwi zrozumienie społeczno-kulturowego kontekstu kształcenia, wychowania, pracy opiekuńczej oraz konstruowanie własnego rozwoju zawodowego. W zakresie kształcenia nauczycieli wykaże się wiedzą dotyczącą prawidłowości rozwojowych i procesów edukacyjnych dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Będzie znał istotę i sposoby stymulowania oraz

diagnozowania rozwoju dziecka (ucznia). Posiadzie wiedzę o metodach i formach profesjonalnego, jak również osobistego doskonalenia się oraz autoewaluacji.

Absolwent pedagogiki zdobędzie podstawowe umiejętności komunikacji interpersonalnej, posługiwania się warsztatem diagnostycznym, badawczym, wyszukiwania, analizowania, oceniania i użytkowania informacji z różnych źródeł, posługiwania się podstawowymi ujęciami teoretycznymi i badawczymi, samodzielnego zdobywania i wzbogacania wiedzy oraz praktycznego działania, także umiejętności w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych. Potrafi rozpoznawać prawidłowości rozwojowe i symptomy zakłóceń w rozwoju dziecka (ucznia). Będzie wykorzystywał wiedzę z zakresu teorii do projektowania oddziaływań pedagogicznych.

Absolwent pedagogiki będzie cechował się kompetencjami społecznymi w zakresie rozumienia ciągłego doksztalcania się i rozwoju kulturalnego, samodzielnego podejmowania działań społecznych, refleksji dotyczącej etyki w odniesieniu do wykonywanej pracy, świadomości istnienia etycznego wymiaru w badaniach pedagogicznych, utrzymywania i rozwijania więzi społecznych w środowisku lokalnym. Będzie posiadał świadomość własnych kompetencji osobowych oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Ponadto będzie znał języki obce na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz opanuje umiejętność wykorzystania technologii informacyjnych w kreowaniu i prowadzeniu procesów edukacyjnych.

Absolwent kierunku Pedagogika specjalności nauczycielskich posiada przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolu oraz do nauczania w klasach I-III szkoły podstawowej zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2012 r., poz. 131.) oraz Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2017 r., poz. 1575).

Absolwent studiów I st. na kierunku Pedagogika (pozaszkolna), niezależnie od wybranego modułu powinien dysponować przygotowaniem teoretycznym o charakterze interdyscyplinarnym zorientowanym na konkretną specjalizację pedagogiczną. Posiadać umiejętność prowadzenia badań naukowych, dostrzegania oraz samodzielnego rozwiązywania problemów teoretycznych i praktycznych z zakresu

swojej specjalizacji oraz być nastawionym na działalność prospołeczną i samodoskonalenie. Dla przykładu absolwenci modułu: pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej z terapeutyczną przygotowani są do pracy we wszelkiego typu placówkach opiekuńczych występujących w systemie opieki nad dzieckiem, młodzieżą i osobami dorosłymi, także z różnego rodzaju trudnościami oraz deficytami rozwojowymi i społecznymi, w tym o specjalnych potrzebach edukacyjnych, przewlekle chorych oraz dotkniętych niepełnosprawnościami. Absolwent modułu posiada kompetencje specjalizacyjne w zakresie:

- realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych np. socjalizacyjnych, interwencyjnych i w rodzinnych formach kompensacji sieroctwa społecznego;
- diagnozowania i prognozowania zjawisk rzeczywistego i potencjalnego zagrożenia rozwoju dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz realizacja zadań specjalistycznego poradnictwa pedagogicznego i socjalnego;
- umiejętności rozpoznawania i samodzielnego rozwiązywania problemów opiekuńczych i wychowawczych i terapeutycznych dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w środowisku naturalnym (rodzinnym), jak i społecznym;
- prowadzenia indywidualnych i grupowych zajęć opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych z dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- podejmowania działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz ich integracji ze środowiskiem, a także organizowania różnorodnych form samopomocy.

Absolwenci modułu: resocjalizacja z profilaktyką społeczną przygotowani są do podjęcia pracy zawodowej w instytucjach systemu oświaty i opieki resocjalizacyjnej dla dorosłych i dzieci, takich jak m. in.: zakład karny, zakład poprawczy, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich, placówki wymiaru sprawiedliwości np. sąd (jako kurator sądowy) czy policyjna izba dziecka, jak również w instytucjach pomocy zajmujących się wsparciem społecznym czy w ośrodkach interwencji kryzysowej. Absolwent modułu posiada kompetencje specjalizacyjne w zakresie:

- diagnozowania i prognozowania zjawisk patologicznych w skali indywidualnej i społecznej;

- umiejętności metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą niedostosowaną społecznie oraz z osobami dorosłymi objętymi postępowaniem penitencjarnym i terapeutycznym;
- tworzenia i realizacji środowiskowych programów profilaktycznych dotyczących zapobiegania zjawiskom marginalizacji i patologii społecznej;
- wspierania rodziny, szkoły i społeczności lokalnej w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi i młodzieżą zagrożoną demoralizacją;
- umiejętności tworzenia grup i środowisk alternatywnych wobec grup funkcjonujących w sprzeczności z ogólnie przyjętymi normami społecznymi i prawnymi;
- kompetencji interpersonalnych i autokreacyjnych.

Absolwent studiów I st. na kierunku Pedagogika, niezależnie od wybranego modułu może kontynuować naukę na studiach II st. prowadzonych w Uniwersytecie Opolskim: na kierunku Pedagogika (moduły: resocjalizacyjny, opiekuńczo-wychowawczy z terapeutycznym, planowanie i zarządzanie w edukacji, kształcenie wczesnoszkolne z wychowaniem przedszkolnym, edukacja elementarna z terapią pedagogiczną) oraz na kierunkach pokrewnych (realizując różnice programowe) takich, jak: praca socjalna, socjologia, nauki o rodzinie, politologia czy stosunki międzynarodowe.

1.8. Efekty kształcenia

Obowiązujące efekty kształcenia na kierunku Pedagogika są spójne z efektami kształcenia na profilu ogólniakademickim i zostały przedstawione w dokumencie Charakterystyka drugiego stopnia PRK dla kierunku Pedagogika. Poziom jednolitych studiów magisterskich stacjonarnych i niestacjonarnych.

Kierunkowe efekty kształcenia zatwierdzone zostały zgodnie z trybem obowiązującym na UO, tj. przez Uczelnianego Koordynatora ECTS oraz Prorektora ds. Kształcenia i Studentów. Efekty kształcenia mają formę opisową kwalifikacji zdobywanych dzięki ukończeniu studiów na kierunku Pedagogika. Stanowią one podstawę wyznaczania zakresu treści kształcenia, ich usytuowania w modułach kształcenia, sekwencyjności przedmiotów. Załączone efekty są wspólne dla wszystkich absolwentów Pedagogiki. Efekty kształcenia podzielone zostały na trzy kategorie. Pierwsza – wiedza – rozumiana jest jako zasób powiązanych ze sobą faktów, zasad,

teorii i doświadczeń przyswojonych przez osobę uczącą się. Kolejnym obszarem są umiejętności, czyli zdolność wykorzystania wiedzy oraz wyćwiczonych sprawności do wykonywania zadań oraz rozwiązywania problemów. Ostatni obszar – kompetencje społeczne – stanowią zdolność do autonomicznego i odpowiedzialnego wykonywania powierzonych zadań, gotowość do uczenia się przez całe życie, sprawność komunikowania się, umiejętność współdziałania z innymi w roli zarówno członka, jak i lidera zespołu.

Opis efektów kształcenia dla kierunku Pedagogika, studiów pierwszego stopnia zamieszczony został w pierwszej części raportu (załącznik 02). Efekty mają odniesienie dla efektów obszarowych zgodnie z Ramą Kwalifikacji, poziom 6. Tabela zawiera 20 efektów z kategorii wiedzy, 15 z kategorii umiejętności i 11 z kategorii kompetencji społecznych. Opis efektów kształcenia dla kierunku Pedagogika, studiów drugiego stopnia zamieszczony został także w pierwszej części raportu (załącznik 02). Efekty mają odniesienie dla efektów obszarowych zgodnie z Ramą Kwalifikacji, poziom 7 i zawiera 17 efektów z kategorii wiedzy, 13 z kategorii umiejętności i 8 z kategorii kompetencji społecznych.

Określają one kompetencje uzyskane w trakcie studiów przez studenta i precyzują zdobyte przez niego uprawnienia do zawodu. Efekty odpowiadają kanonowi wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych przekazywanych w naukach pedagogicznych.

Uprawnienia do wykonywania zawodu pedagoga zdobywane są podczas zajęć z psychologii, pedagogiki, dydaktyki i innych przedmiotów, których treści skorelowane są z zajęciami praktycznymi i odbywanymi praktykami. Także badania naukowe prowadzone w ramach seminariów licencjackich i magisterskich odpowiadają tematycznie założonym efektom kształcenia z możliwością indywidualizacji przez poszczególnych studentów (wybór seminariów naukowych i tematów prac magisterskich).

W roku akademickim 2016/2017 w związku z przygotowaniem zmian w procedurze weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia uległa ona zawieszeniu. Wobec powyższego w Instytucie Nauk Pedagogicznych weryfikacja odbywała się o następujące zasady: obejmowała wszystkie kategorie efektów kształcenia, tj. wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne; prowadzona była na wszystkich poziomach i trybach prowadzonych studiów; stopień osiągania zakładanych

efektów kształcenia był określany w standardowej skali od 2 do 5. Od roku akademickiego 2018/2019 w INP obowiązuje Uczelniana Procedura weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia oraz oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych (załącznik 15). Efekty kształcenia zakładane dla kierunku Pedagogika zostały określone zgodnie w rozporządzeniu MEN z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji dla nauczycieli (Dz. U. z 2017 poz. 1575) oraz uwzględniają pełny zakres efektów kształcenia zawartych w standardach kształcenia nauczycieli umieszczonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 17 stycznia 2012 r. Oznacza to, że realizacja wszystkich efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na kierunku Pedagogika prowadzi do uprawnień wykonywania zawodu nauczyciela.

Efekty kształcenia nauczycieli na kierunku: Pedagogika, specjalności nauczycielskie w zakresie pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej są spójne z wybranymi efektami określonymi w Polskiej Ramie Kwalifikacji studiów I i II stopnia akcentując interdyscyplinarną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Wynikają z doświadczenia zawodowego i teoretycznego z zakresu prowadzenia badań naukowych. Przyjęte efekty zostały skonsultowane z interesariuszami zewnętrznymi, samorządem studenckim i odpowiadają na współczesne przygotowanie nauczycieli przedszkoli i klas początkowych do zawodu.

Efekty kształcenia nauczycieli przypisane są do obu poziomów kształcenia i wynikają z koncepcji kształcenia przyjętej na kierunku Pedagogika oraz mają odniesienie do efektów kształcenia nauczycieli. Efekty kształcenia dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych są zgodne i na studiach I st. obowiązuje uzyskanie 180 punktów ECTS, na studiach II st. 120 punktów ECTS.

Efekty kształcenia nauczycieli bazują na efektach wzorcowych dla kierunku pedagogika zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji (I stopień-poziom 6, II stopień-poziom 7). Efekty kształcenia nauczycieli są osiągane w toku realizacji kursów przedmiotowych przewidzianych planem studiów, które są prezentowane w kartach przedmiotów, pozwalają na ich weryfikację, ocenę oraz potwierdzania ich efektów. W planie studiów uwzględnione są efekty i punkty ECTS z praktyk studenckich oraz znajomości języka obcego, które są spójne z efektami kierunkowymi.

Przyjęte efekty odnoszą się do profilu ogólnoakademickiego akcentując

interdyscyplinarną wiedzą, eksponując także umiejętności interpersonalne, badawcze w celu podejmowania badań i wspierania edukacji dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Efekty kształcenia na studiach I. i II. stopnia przyporządkowano do dwóch obszarów nauk: społecznych i humanistycznych. Przedmiotowe efekty kształcenia na kierunku Pedagogika I stopnia przypisano do czterech modułów:

- moduł przedmiotów ogólnych,
- moduł psychologiczno-pedagogiczny,
- moduł specjalistyczny w zakresie przygotowania do zawodu,
- moduł praktyk pedagogicznych.

Natomiast na II stopniu kształcenia przedmiotowe efekty kształcenia zawarte są również w czterech modułach:

- moduł przedmiotów poszerzających wiedzę ogólną,
- moduł metodologiczny,
- moduł dydaktyczny,
- moduł z oferty zajęć ogólnokształcących.

Efekty realizowane w ramach modułów zajęć są powiązane z badaniami naukowymi i doświadczeniem zawodowym pracowników (INP i ISE obecnie INP), co umożliwia studentom zdobywanie wiedzy i umiejętności oraz zainteresowań badawczych. Efekty przedmiotowe opisane są w sposób, który pozwala na weryfikację i ocenę stopnia ich osiągnięcia. W zbiorze efektów uwzględniono efekty z praktyk pedagogicznych i znajomości języka obcego, które są spójne z efektami kierunkowymi. Dotyczą zdobywania umiejętności metodycznych, wychowawczych, diagnostycznych oraz odpowiedzialności za podejmowane działania edukacyjne i kształtowanie postawy etycznej.

2. Program studiów i plan studiów

2.1. Program studiów – dobór treści i metod kształcenia

Studia I. i II. stopnia na kierunku Pedagogika realizowane są w dwóch formach kształcenia: stacjonarnego i niestacjonarnego – na 3-letnich (6 semestrów) studiach licencjackich (załącznik IA) i 2-letnich (4 semestry) studiów magisterskich (załącznik IB). Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych przyjęto taką samą ilość punktów

ECTS – I stopniu 180 pkt, II stopniu 120 pkt. Studia kończą się egzaminem dyplomowym. Kształcenie obejmuje dwa programy studiów, które mają tożsame efekty kształcenia, natomiast różnią się treściami programowymi.

Plany studiów I i II stopnia w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych mają strukturę modułową. Moduły, a w nich przyporządkowane kursy, przedmioty tworzą plan studiów i odpowiadają poziomowi kształcenia. We wszystkich planach studiów poszczególnych semestrów przyjęto sekwencję przedmiotów, która tworzy spójną całość. Studenci rozpoczynają kształcenie od przedmiotów wspólnych i kierunkowych, w późniejszych semestrach realizowane są przedmioty specjalistyczne i metodyczne.

W planie studiów na I stopniu kształcenia łączna liczba godzin, które student realizuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów wynosi 2115 godzin, a na studiach II stopnia 960 godzin. Minimalne zmiany mogą wystąpić na specjalnościach, np. pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna z językiem obcym.

Specjalności nauczycielskie koncentrują się na efektach kierunkowych i kształceniu nauczycieli z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych przygotowujących studentów do wykonywania zawodu nauczycielskiego. Dobór treści jest zgodny z efektami kształcenia odnoszącymi się do kierunku Pedagogika i kształcenia nauczycieli na specjalności kształcenie wczesnoszkolne i wychowanie przedszkolne.

Treści kształcenia są zawarte w kartach kursu, które ustalają nauczyciele akademicy korzystając z bogatej oferty literatury oraz własnych badań i dorobku naukowo-dydaktycznego.

Program kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych obejmuje te same grupy przedmiotów zawartych w poszczególnych modułach. W tym celu zostały opracowane sumaryczne wskaźniki charakteryzujące program studiów (bilans punktów ECTS). Uchwała nr 83/2012-2016 stanowi (załącznik 16):

- nauki podstawowe (PP) – 17 ECTS, minimum 15 punktów,
- nauki kierunkowe (PK) – 21 punktów ECTS,
- zajęcia służące zdobywaniu wiedzy oraz umiejętności badawczych – minimum 100 punktów ECTS,
- przedmioty do wyboru (DW)- seminarium, proseminarium badawcze, przygotowanie pracy dyplomowej, kurs ogólnouczelniany; minimum 54 punkty ECTS,

- zajęcia poszerzające wiedzę humanistyczną – 6 punktów ECTS, minimum 5 punktów ECTS,
- zajęcia badawcze dla studentów- minimum 4 punkty ECTS.

Program i plan studiów kształcenia pedagogów /nauczycieli/ został opracowany w oparciu o Rozporządzenie MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli oraz Uchwały Senatu UO.

W planie studiów licencjackich zawarte są lektoraty języka obcego, które mają na celu nabycie przez studenta wiedzy i umiejętności w zakresie języka obcego, kursy ogólnouczelniane i instytutowe oraz wychowanie fizyczne. Treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów ustalają nauczyciele akademicy, zgodnie z przyjętymi efektami, które umożliwiają studentom ich osiągnięcie. Treści powiązane są z badaniami naukowymi prowadzonymi przez pracowników zatrudnionych na kierunku Pedagogika. Indywidualizacja nauczania wyraża się w swobodnym wyborze proseminariów oraz seminariów naukowych i prowadzeniu badań pod opieką specjalistów z danej dziedziny, a także poprzez system wykładów fakultatywnych i zajęć ogólnouczelnianych. Na funkcjonujących specjalnościach studiów pierwszego i drugiego stopnia, na zajęciach kształtujących umiejętności badawcze oraz służących zdobywaniu wiedzy przypada więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS, a na zajęcia do wyboru przez studenta przypada ponad 30% punktów ECTS.

Stosowane metody umożliwiają zaspakajanie indywidualnych potrzeb studentów, wyzwalają kreatywność i motywację do podejmowania działań i badań naukowych. Metody kształcenia umożliwiają studentom zaspakajanie indywidualnych potrzeb oraz indywidualizację toku studiów. Student ma możliwość wyboru tematyki kursów z oferty instytutowej i ogólnouczelnianej oraz dobór tematu i formy prezentacji projektu pracy dyplomowej i miejsca praktyk pedagogicznych. Studenci realizują program kształcenia poprzez ofertę uczestnictwa w programach MOST i ERASMUS+. Student, który realizuje program tokiem indywidualnym dokonuje wyboru modułu studiów.

2.2. Stosowane metody i formy kształcenia

W kształceniu nauczycieli stosuje się różnorodność metod, zadaniem których jest osiągnięcie efektów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. W ramach realizacji treści z poszczególnych przedmiotów uwzględnia się pracę własną studentów oraz samodzielne uczenie się stymulujące krytyczne i refleksyjne myślenie.

W zakresie przyswajania wiedzy stosuje się różne rodzaje wykładu w zależności od realizowanych treści i efektów kształcenia. W ramach realizacji treści metodycznych stosowane są metody, poprzez które student zdobywa efekty z zakresu umiejętności praktycznych, wykorzystania wiedzy w pracy zawodowej przyszłego nauczyciela.

Na kierunku Pedagogika – specjalności nauczycielskie wykorzystuje się metody dydaktyki szkoły wyższej w szczególności: metodę projektu, symulacji, problemową, analizę tekstu, prezentacje multimedialne, burzę mózgów, dyskusje - analityczne i krytyczne oraz metody edukacji teatralnej, plastycznej i muzycznej. W celu osiągnięcia kompetencji społecznych nauczyciele akademicy wykorzystują metody eksponujące, sytuacyjne, waloryzacyjne, dramę. Stosowane metody umożliwiają zaspakajanie indywidualnych potrzeb studentów, wyzwalają kreatywność i motywację do podejmowania działań i badań naukowych. Metody kształcenia umożliwiają studentom zaspakajanie indywidualnych potrzeb oraz indywidualizację toku studiów.

W Regulaminie Studiów (§ 30 i 32) uwzględnia się możliwość realizacji programu na drodze Indywidualnego Planu Studiów i Indywidualnej Organizacji Studiów (załącznik 17).

Zajęcia dydaktyczne na specjalnościach nauczycielskich przewidziane w planach studiów realizowane są w formie wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów, seminariów i warsztatów z przedmiotów artystycznych oraz praktyk pedagogicznych (zajęcia w przedszkolu, szkole, klasy I-III). Liczba punktów realizowanych przedmiotów w danej formie zajęć wynika z koncepcji programowej.

Na studiach I st. około 45% godzin realizowanych zajęć przebiega w formie wykładów i seminariów, a na studiach II st. formy te stanowią około 60%. Zajęcia w formie warsztatowej realizowane są pod kątem przygotowania nauczycieli do prowadzenia w przedszkolu i szkole przedmiotów artystycznych (muzyka, plastyka, teatr).

2.3. Harmonogram realizacji studiów

Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w grupach o liczebności regulowanej Zarządzeniem Rektora UO (załącznik 18). Organizacja roku akademickiego regulowana jest corocznie decyzją Rektora (załącznik 19), w której wyznaczone są okresy zajęć dydaktycznych, sesji egzaminacyjnej oraz przerw między semestrami.

Zajęcia planowane są w godzinach 8.00 – 20.00 od poniedziałku do piątku na studiach stacjonarnych, na studiach niestacjonarnych od piątku do niedzieli. Układając harmonogram zajęć przestrzega się zasady ustalania przerw obiadowych dla każdej z grup studenckich. Harmonogram zajęć (załącznik III), dzięki zaangażowaniu wielu osób, ma służyć lepszej organizacji nauczania. Zajęcia obecnie rozłożone są w układzie tygodniowym. Większość zajęć odbywa się w budynku przy ul. Oleskiej 48 oraz w budynku Collegium Paedagogicum (ul. Czaplaka 2A). W planie zajęć uwzględnione są zajęcia ogólnouczelniane, fakultety oraz lektoraty. Takie ustawienie zajęć ułatwia studentom właściwe wykorzystanie czasu na zajęcia wspólne oraz pracę własną, w tym możliwość korzystania z Biblioteki UO oraz Międzyinstytutowej Biblioteki Pedagogicznej im. prof. T. Musioła. Studenci mogą również korzystać z bogatych zbiorów publikacji /w niedalekiej/ Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu (ul. Kościuszki 14).

2.4. Program i realizacja praktyk pedagogicznych

Praktyki stanowią integralną część procesu kształcenia i realizowane są zgodnie z obowiązującymi standardami kształcenia. Organizację praktyk na kierunku Pedagogika (załącznik 20). uwzględnia Rozporządzenie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku oraz procedura ich odbywania i dokumentowania w rozporządzeniu Rektora UO z roku 2015/2016. Na kierunku Pedagogika praktyki realizowane są w trybie ciągłym i nieciągłym oraz ze względu na rodzaj realizowanych zadań w ich czasie. Zadaniem obu form jest kształtowanie praktycznych umiejętności studentów z zastosowaniem wiedzy w działalności praktycznej i osiągnięcia efektów kształcenia niezbędnych w pracy nauczycielskiej.

Praktyki nieciągłe (śródroczne) są realizowane jako osobny przedmiot. Obejmują cotygodniowe zajęcia studentów prowadzone przez nauczycieli akademickich oraz nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej i przedszkoli.

Praktyki nieciągłe obejmują praktykę ogólnopedagogiczną (wprowadzającą do zawodu). Jej celem jest wieloaspektowe poznanie sposobu funkcjonowania placówek edukacyjnych, w tym opiekuńczych i wychowawczych oraz poradni psychologiczno-pedagogicznych, ich podstawowych zadań, obszarów działalności, stosowanych metod pracy, procedur organizacyjnych, podziału kompetencji, planowania pracy i systemu kontroli. Podczas praktyki studenci zapoznają się ze specyfiką zawodu nauczyciela oraz jego warsztatem pracy, a także doświadczają bezpośredniego kontaktu z dziećmi w środowisku instytucjonalnym.

Celem praktyki wychowawczo-dydaktycznej (nieciągłej) w przedszkolu i w klasach I-III szkoły podstawowej jest nabycie i rozwinięcie przez studentów praktycznych umiejętności organizowania pracy nauczyciela oraz poznanie charakterystyki rozwojowej grupy wychowanków. Ponadto student zdobywa umiejętności:

- samodzielnego planowania i realizowania pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu i w klasach I-III szkoły podstawowej (w skali rocznej, tygodniowej i dziennej),
- projektowania i prowadzenia działań wychowawczo-dydaktycznych w przedszkolu i w szkole podstawowej,
- obserwowania i analizowania zajęć pod kątem realizacji celów wychowania i kształcenia oraz stosowanych metod i środków dydaktycznych,
- oceny efektów prowadzonych działań wychowawczych,
- nabywa wiedzę i umiejętności potrzebne do projektowania sytuacji edukacyjnych uwzględniających różne strategie pracy z dzieckiem.

Celem praktyki ciągłej, realizowanej w przedszkolu i w klasach I-III szkoły podstawowej jest rozwinięcie kompetencji praktycznych studentów w zakresie działań pedagogicznych w powiązaniu z posiadaną wiedzą teoretyczną. Istotą praktyki ciągłej jest stworzenie studentom warunków do pracy nad sobą podczas doskonalenia umiejętności samodzielnego planowania i realizowania pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu i w klasach I-III szkoły podstawowej, pod kierunkiem czynnego nauczyciela z odpowiednim doświadczeniem zawodowym.

Po ukończonym cyklu praktyk student powinien znać warsztat pracy nauczyciela oraz zasady organizacji pracy w placówce dydaktycznej. Powinien także znać program nauczania i podręczniki wykorzystywane w edukacji wczesnoszkolnej i wychowaniu przedszkolnym. Do nabytych kompetencji zawodowych po odbytej praktyce należą takie umiejętności, jak: sporządzanie notatek z zajęć obserwowanych, zdolność omówienia obserwowanych zajęć i wyciągania konstruktywnych wniosków w procesie doskonalenia się w zawodzie nauczyciela i wychowawcy. Student powinien umieć także sporządzić autorski schemat zajęć (konspekt, scenariusz), omówić prowadzone przez siebie zajęcia, wykorzystać konstruktywnie uwagi do usprawniania, modyfikowania i polepszania własnego warsztatu pracy.

STUDIA STACJONARNE

PRAKTYKA NIECIĄGŁA (ŚRÓDROCZNA)

Lp.	Rodzaj praktyki	Czas i miejsce wykonania	Liczba godzin
1.	praktyka pedagogiczna	II rok, III semestr	30
2.	praktyka pedagogiczna	II rok IV semestr, przedszkole	30
3.	praktyka pedagogiczna	III rok, V semestr, szkoła podstawowa klasy I-III	30

PRAKTYKA CIĄGŁA

Lp.	Rodzaj praktyki	Czas i miejsce wykonania	Liczba godzin
1.	praktyka pedagogiczna	po IV semestrze, przedszkole	4 tygodnie 100 godzin
2.	praktyka pedagogiczna	po V semestrze, szkoła podstawowa klasy I-III	4 tygodnie 100 godzin

STUDIA NIESTACJONARNE

PRAKTYKA NIECIĄGŁA (ŚRÓDROCZNA)

Lp.	Rodzaj praktyki	Czas i miejsce wykonania	Liczba godzin
1.	praktyka pedagogiczna	II rok, III semestr	20
2.	praktyka pedagogiczna	II rok IV semestr, przedszkole	20
3.	praktyka pedagogiczna	III rok, V semestr, szkoła podstawowa klasy I-III	20

PRAKTYKA CIĄGŁA

Lp.	Rodzaj praktyki	Czas i miejsce wykonania	Liczba godzin
1.	praktyka pedagogiczna	po IV semestrze, przedszkole	4 tygodnie 100godzin
2.	praktyka pedagogiczna	Po V semestrze, szkoła podstawowa klasy I-III	4 tygodnie 100 godzin

W toku kształcenia studentów na specjalnościach nienauczyielskich studiów (stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia) realizowane są praktyki, które stanowią integralną część procesu kształcenia studentów, co umożliwia zdobycie doświadczenia zawodowego i kompetencji w zakresie studiowanych specjalności. W planie studiów przewidziane są praktyki *śródroczne* (realizowane w ciągu semestru, w wymiarze co najmniej 30 godzin, za co student uzyskuje 3 punkty ECTS) oraz *praktyki zawodowe ciągłe* (w wymiarze: 3 tygodni /90 godzin/, za co student otrzymuje 4 punkty ECTS). Do najważniejszych celów praktyki należy: 1. Zapoznanie studentów z całokształtem działalności wybranej instytucji/placówki; 2. Pogłębianie znajomości metod i form pracy w zakresie wybranej specjalności; 3. Kształtowanie umiejętności studentów w zakresie integracji wiedzy teoretycznej i praktycznej; 4. Doskonalenie umiejętności realizowania zadań wynikających z funkcji instytucji/placówki, w której odbywa się praktyka oraz kształtowanie inicjatywy w organizowaniu i prowadzeniu wybranych form pracy pedagogicznej; 5. Kształtowanie pożądanych postaw interpersonalnych i emocjonalnego zaangażowania w proces profesjonalnego przygotowania zawodowego; 6. Zapoznanie studentów z formalno-prawnymi podstawami funkcjonowania instytucji szkolenia praktycznego (placówki).

Przed rozpoczęciem praktyki w czasie spotkania z koordynatorem praktyki z ramienia INP, studenci zapoznają się z instrukcją i regulaminem praktyki, poznają podstawowe cele i zasady dotyczące jej realizacji. Ponadto każdy student jest informowany o potrzebie sprawdzenia niekaralności przez dyrekcję placówki (zgodnie z obowiązującymi przepisami) i wyraża na to zgodę. Rozpoczynając praktykę każdy student, wraz z opiekunem praktyki w placówce szkolenia praktycznego, opracowuje program przebiegu praktyki, który jest zatwierdzany przez koordynatora praktyki z ramienia INP. Przed rozpoczęciem samodzielnych zajęć hospituje zajęcia związane z różnymi obszarami pracy danej placówki. W trakcie jej trwania uczestniczy

w realizowanych w placówce formach pracy, zawsze przestrzegając przyjętego w instytucji/placówce trybu i porządku pracy oraz przepisów o dyscyplinie pracy. Ponadto, samodzielnie przeprowadza różne formy zajęć, jakie wynikają z normalnego rytmu pracy w placówce. Przygotowanie studenta do zajęć polega na pisemnym opracowaniu scenariusza zajęć i zatwierdzeniu go przez opiekuna praktyki.

STUDIA STACJONARNE
PRAKTYKA NIECIĄGŁA (ŚRÓDROCZNA)

Lp.	SPECJALNOŚĆ	Rok, semestr	Liczba godzin
1.	opiekuńczo-wychowawcza z terapeutyczną	II rok, III semestr	30
2.	opiekuńczo-wychowawcza z terapeutyczną	III rok V semestr	30
3.	resocjalizacyjna z profilaktyką społeczną	I rok, II semestr	20
4.	resocjalizacyjna z profilaktyką społeczną	II rok, III semestr	30

PRAKTYKA CIĄGŁA

Lp.	Rodzaj praktyki	Czas i miejsce wykonania	Liczba godzin
1.	opiekuńczo-wychowawcza z terapeutyczną	po V semestrze	3 tygodnie (90 godzin)
2.	opiekuńczo-wychowawcza z terapeutyczną	po V semestrze	3 tygodnie (90 godzin)

STUDIA NIESTACJONARNE
PRAKTYKA NIECIĄGŁA (ŚRÓDROCZNA)

Lp.	SPECJALNOŚĆ	Rok, semestr	Liczba godzin
1.	opiekuńczo-wychowawcza z terapeutyczną	II rok, III semestr	18
2.	opiekuńczo-wychowawcza z terapeutyczną	III rok V semestr	18
3.	resocjalizacyjna z profilaktyką społeczną	I rok, II semestr	12
4.	resocjalizacyjna z profilaktyką społeczną	II rok, III semestr	18

PRAKTYKA CIĄGŁA

Lp.	Rodzaj praktyki	Czas i miejsce wykonania	Liczba godzin
1.	opiekuńczo-wychowawcza z terapeutyczną	po V semestrze	3 tygodnie (90 godzin)
2.	opiekuńczo-wychowawcza z terapeutyczną	po V semestrze	3 tygodnie (90 godzin)

Student-praktykant prowadzi kartę przebiegu praktyki i odnotowuje w niej hospitowane i zrealizowane samodzielnie zajęcia i inne zadania. Dokumentację praktyki (program, kartę praktyki potwierdzoną podpisem opiekuna i pieczętą instytucji, sprawozdania z hospitowanych zajęć, scenariusze przeprowadzonych zajęć, opinię opiekuna) student przedkłada koordynatorowi praktyki (odpowiedzialnemu pracownikowi INP) w celu jej zaliczenia. Po skończonej praktyce, przed jej zaliczeniem, w czasie spotkania z koordynatorem, studenci omawiają jej przebieg i zdobyte umiejętności praktyczne. Praktyki (zarówno śródroczna, jak i ciągła) służą zdobyciu kompetencji zawodowych i budowaniu własnego warsztatu pracy.

3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczania poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

3.1. Warunki rekrutacji na studia

Zasady i tryb rekrutacji określa *Załącznik nr 1 do Uchwały nr 86/2016-2020 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z dnia 25 I 2018 r.* Na kierunek Pedagogika przyjęcie na studia następuje w wyniku postępowania kwalifikacyjnego, którego zasadniczym elementem jest konkurs świadectw. Postępowanie kwalifikacyjne na kierunek Pedagogika przeprowadza Instytutowa Komisja Rekrutacyjna, którą powołuje dziekan WNS. W skład komisji wchodzi: przewodniczący oraz sekretarze. Przed rozpoczęciem procedury rekrutacyjnej sekretarze komisji odbywają odpowiednie szkolenia w terminach wyznaczonych przez władze UO. Rekrutacja na kierunek Pedagogika (ze specjalnościami) odbywa się w dwóch turach wyznaczonych przez Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną. Informacje o kierunku, zasady rekrutacji oraz terminy rekrutacji dostępne

są na stronie internetowej rekrutacji kandydatów IRK (www.rekrutacja.uni.opole.pl/pl/offer/R2018-2019/).

Kandydaci zakwalifikowani na studia są zobowiązani do złożenia w instytutowej komisji rekrutacyjnej – w terminie podanym w harmonogramie rekrutacji – kompletu dokumentów (wymienionych na stronie internetowej rekrutacji kandydatów IRK; tam też dostępne są odpowiednie druki) oraz podpisać umowę o warunkach odpłatności. Niespełnienie tego obowiązku jest traktowane jako rezygnacja ze studiów na UO i skreślenie z listy zakwalifikowanych na studia.

Rekrutacja na studia I st. odbywa się na podstawie konkursu świadectw- którego zasadniczym elementem jest wynik egzaminu maturalnego w zakresie dwóch grup przedmiotów, które następnie są przeliczane zgodnie z algorytmem. Rekrutacja na studia II st. przewidziana jest dla absolwentów studiów zawodowych z dyplomem licencjata kierunku Pedagogika. Przyjęcie kandydata na pierwszy rok studiów następuje na podstawie postępowania rekrutacyjnego, którego zasadniczym elementem jest konkurs ocen na dyplomie ukończenia studiów I st., a w zakresie specjalności nauczycielskich wymagany jest dyplom ukończenia pierwszego stopnia studiów nauczycielskich, a przy jednakowych ocenach decyduje średnia ocen ze studiów I stopnia.

3.2. Weryfikacja osiągnięć efektów uczenia się przez studentów

Sprawdzanie i weryfikowanie efektów kształcenia przedstawia wskazywana już procedura. Proces weryfikacji potwierdzania efektów ma charakter ciągły i przebiega na wielu etapach. Obejmuje:

- prace etapowe, tj. egzaminacyjne i zaliczeniowe wszystkich przedmiotów w ramach poszczególnych modułów, składane egzaminy, kolokwia, prace zaliczeniowe i inne wytwory stanowiące podstawę zaliczeń cząstkowych dokumentujące poziom osiągniętych efektów przedmiotowych,
- weryfikację efektów kształcenia uzyskiwanych w trakcie praktyk pedagogicznych,
- procedurę dyplomowania, weryfikację założonych efektów kształcenia w trakcie realizacji seminarium dyplomowego oraz w trakcie egzaminu dyplomowego.

Do oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich etapach weryfikowania skuteczności osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się stosuje się skalę ocen zawartych w Regulaminie Studiów Uniwersytetu Opolskiego. Do każdej z metod weryfikacji efektów opracowane są kryteria oceny. Na ocenę końcową składają się elementy prac etapowych i mogą one otrzymać różną wartość w zależności od ich stopnia trudności i złożoności. Uzyskanie oceny pozytywnej wymaga osiągnięcia przez studenta wszystkich zakładanych efektów kształcenia.

Na kierunku Pedagogika wymagania w zakresie uzyskiwania oceny w kategorii efektów kształcenia są następujące:

- ocena 5.0 (bdb) – student ma opanowaną wiedzę teoretyczną i specjalistyczną treści danego przedmiotu. Zna terminologię, koncepcje i potrafi zastosować wiedzę w praktyce. Potrafi interpretować, dokonywać analizy, przejawia myślenie refleksyjne. Przejawia samodzielność w poszukiwaniu wiedzy i rozwiązań praktycznych. Wykazuje zainteresowanie, zaangażowanie i posiada własne pomysły rozwiązań praktycznych na podstawie wiedzy teoretycznej.
- ocena 4.0 (db) – student posługuje się terminologią, przedstawia w sposób logiczny wiedzę i umiejętność jej wykorzystanie w działaniach praktycznych. Potrafi przedstawić sądy, opinie, mechanizmy i relacje wiedzy z danego przedmiotu. Ma świadomość roli w kształceniu i opanowaniu umiejętności i kompetencji społecznych.
- ocena 3.0 (dst) – student ma opanowaną terminologię wiedzy. Potrafi ukazać teorie i poglądy różnych autorów. Niska aktywność i zaangażowanie na zajęciach. Brak samodzielności w poszukiwaniu innowacyjnych rozwiązań praktycznych.
- ocena 2.0 (ndst) – student wykazuje istotne braki wiedzy zrealizowanych przedmiotów. Wykazuje braki w interpretacji, ukazaniu zależności i myśleniu refleksyjnym. Ma trudności z wykorzystaniem wiedzy w rozwiązaniach praktycznych.

Elementy składowe mogą otrzymać różną wartość w zależności od zakresu wiedzy, jej złożoności i metod kształcenia wykorzystywanych w procesie realizowanych treści danego przedmiotu. Dla studentów, którzy rozpoczynają studiowanie na kierunku pedagogika na studiach II stopnia, a nie mają zrealizowanych przedmiotów z I stopnia studiów Pedagogika są przewidziane różnice programowe, które mogą uzupełnić w czasie studiów II stopnia.

3.3. Dobór metod, sprawdzania i oceniania efektów uczenia się

Sprawdzanie i weryfikowanie efektów kształcenia przedstawia procedura zatwierdzona przez Senat Uniwersytetu Opolskiego (załącznik 15). Proces weryfikacji efektów kształcenia ma charakter ciągły i obejmuje: prace etapowe z poszczególnych przedmiotów, efekty kształcenia z praktyk pedagogicznych oraz osiąganie efektów w trakcie dyplomowania. Na kierunku Pedagogika określone jest kryterium ilościowe (oceny na kontinuum skali 5 – 2) i konkretne wymagania z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Każda metoda weryfikująca efekty kształcenia posiada kryteria oceny w zależności od rodzaju realizowanego przedmiotu i metod sprawdzania efektów. W karcie przedmiotu nauczyciel prowadzący przedmiot określa efekty i metody weryfikacji. Posiada również wymagania dotyczące ocen ilościowych z danego przedmiotu. Elementy składowe mogą otrzymać różne wartości w zależności od zakresu wiedzy, jej złożoności i metod kształcenia w procesie realizowanych przedmiotów. Uzyskanie oceny pozytywnej wymaga osiągnięcia przez studenta wszystkich zakładanych efektów.

Metody oceniania efektów kształcenia uzależnione są od rodzaju danego przedmiotu realizowanego przez nauczyciela akademickiego. Metody dobierane są tak, aby umożliwiały skuteczne sprawdzenie efektów. Szczegółowe efekty kształcenia i sposoby ich weryfikacji zapisywane są w kartach przedmiotów. Do podstawowych metod sprawdzania i oceniania uzyskanych efektów kształcenia zalicza się: aktywność i dyskusja, kolokwium pisemne i ustne, projekt indywidualny i zespołowy, praca pisemna, egzamin pisemny – w różnych formach, egzamin ustny. Nauczyciele akademicy samodzielnie dokonują wyboru metod sprawdzania efektów kształcenia. Każdy nauczyciel posiada teczkę prac etapowych z pracami studentów – dokumentację potwierdzającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Tematyka prac etapowych i egzaminacyjnych odnosi się do treści programowych poszczególnych przedmiotów, które przedstawione są w karcie przedmiotu.

Miesiąc przed zaplanowanym egzaminem student otrzymuje zagadnienia ściśle powiązane z efektami kształcenia. Egzamin, kończący przedmiot, przeprowadzony w formie pisemnej albo ustnej; w zależności od przyjętej metody sprawdzania są opracowane kryteria oceny. Podstawą zaliczenia przedmiotu, który nie kończy się egzaminem – podstawą zaliczenia mogą być różne metody i formy weryfikacji efektów

kształcenia. Prace etapowe przechowywane są przez prowadzących przez okres 1 roku. Dokumentacja praktyk przechowywana jest przez studenta oraz opiekunów praktyk.

3.4. Proces dyplomowania i weryfikacja efektów prac dyplomowych

Proces dyplomowania studentów realizujących studia I i II stopnia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej został opracowany na podstawie Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych ustaw (Dz. U. 2014 r., poz. 1198), Zarządzenie nr 7/2015 Rektora Uniwersytetu Opolskiego z dnia 12 marca 2015 r. w sprawie zasad przygotowania i archiwizacji prac dyplomowych w UO (załącznik 21). Procedura dyplomowania obejmuje seminaria, egzamin dyplomowy na studiach I i II stopnia. Tematyka prac dyplomowych jest zróżnicowana, zgodna ze specjalnością i zainteresowaniami badawczymi studentów. Tematyka prac przedstawiona jest w załączniku VI.

Zasady dyplomowania na kierunku Pedagogiki określa Regulamin Studiów UO z dn. 26 II 2015 r., §34-41 (załącznik 17). Zgodnie z regulaminem student ma możliwość wyboru promotora pracy dyplomowej. Promotorami są samodzielni pracownicy naukowci (lub adiunkci z dorobkiem badawczym na mocy uchwały Rady Wydziału) INP.

Informacje dotyczące osób prowadzących seminaria dyplomowe/magisterskie przekazywane są na początku II roku studiów I stopnia, lub I roku studiów II stopnia. Na stronie internetowej INP pracownicy określają ich tematykę i prezentują dorobek autorski. Pod koniec semestru zimowego odbywają się elektroniczne zapisy (USOS) na seminaria. Istnieje również możliwość, po konsultacji z dyrekcją, przeniesienia się studenta na początku semestru rozpoczynającego seminarium.

W ramach seminariów studenci ustalają i opracowują wraz z promotorami tematy prac, zgodnie z zainteresowaniami i możliwościami studenta. Oceny pracy dyplomowej dokonuje promotor oraz powołany przez dyrektora nauczyciel akademicki posiadający tytuł profesora, stopień naukowy doktora habilitowanego lub doktora, będący jednocześnie specjalistą w dziedzinie, której dotyczy temat pracy dyplomowej. Przewodniczącym komisji egzaminacyjnej są dyrektorzy INP (lub osoby wskazane przez dyrektora).

Zgodnie z Regulaminem Studiów UO student powinien złożyć pracę dyplomową (w elektronicznym systemie APD UO oraz w wersji papierowej w Dziekanacie WNS) i zdać egzamin nie później niż do końca września ostatniego roku studiów. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest spełnienie wszystkich wymagań wynikających z planu i programu studiów oraz uzyskanie pozytywnej oceny pracy dyplomowej (tamże, §37). Oceny pracy dokonują promotor oraz jeden recenzent wybrany z grona specjalistów w danej specjalności.

Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i jest dokumentowany protokołem (Regulaminu Studiów UO z dn. 26 II 2015, §41). Odbywa się przed komisją powołaną przez dziekana lub przez osobę przez niego upoważnioną, w skład której wchodzi przewodniczący, promotor oraz recenzent. Komisja egzaminacyjna sporządza protokół z egzaminu dyplomowego. Ocena końcowa egzaminu dyplomowego jest średnią arytmetyczną z uzyskanych ocen cząstkowych i obliczana jest zgodnie z zasadą: od 3,0 do 3,24 dostateczny (3,0); od 3,25 do 3,75 dostateczny plus (3,5); od 3,76 do 4,25 dobry (4,0); od 4,26 do 4,55 dobry plus (4,5); od 4,56 bardzo dobry (5,0). Wszystkie prace dyplomowe studentów kończących studia na kierunku Pedagogika podlegają procedurze antyplagiatowej, co oznacza obligatoryjne sprawdzanie prac dyplomowych przed egzaminem dyplomowym w elektronicznym systemie antyplagiatowym, zamieszczonym w systemie APD UO (załącznik 22). Podstawą dopuszczenia pracy do oceny przez recenzentów jest „Raport z badania pracy” (system OSA). W przypadku pracy, w której stwierdzono nieuprawnione zapożyczenia i/lub intencjonalnie zniekształcony tekst, promotor jest zobowiązany złożyć zawiadomienie do rektora w celu rozpatrzenia sprawy.

Procedura weryfikacji efektów kształcenia w czasie egzaminu dyplomowanego składa się z następujących elementów:

1. Prezentacji pracy dyplomowej dokonanej przez studenta (obejmuje przedstawienie tematu, koncepcji badawczej pracy, wykorzystanie źródeł i metod pomiaru wyników oraz wniosków), a także dyskusji na temat pracy.
2. Odpowiedzi studenta na trzy pytania z zakresu obszaru kształcenia kierunku Pedagogiki oraz specyfiki specjalności, poprzez które weryfikuje się osiągnięcie przez studenta efektów kierunkowych.

Ocenę z odpowiedzi weryfikującą ostateczne osiągnięcie efektów kształcenia przez studenta uzgadniają członkowie komisji. Ocena końcowa wpisywana na dyplomie jest zgodna z kryteriami zawartymi w Regulaminie Studiów w Uniwersytecie Opolskim. Po zakończeniu egzaminów dyplomowych na zebraniu dyrekcji instytutu przedstawia się sprawozdanie i podejmuje się dyskusję nad zamierzonymi efektami kształcenia oraz ich doskonaleniem wynikających z wniosków z przeprowadzonych egzaminów dyplomowych. Uzyskane informacje zwrotne służą propozycjom modyfikacji, poprawie doprecyzowania efektów kształcenia oraz sposobów ich realizacji, a także weryfikacji. Studenci w ramach seminariów prowadzą badania terenowe, które służą do osiągania efektów kształcenia, oraz mogą również wspomagać proces podejmowania decyzji w badanych instytucjach poprzez analizę zebranych danych. Osoby dyplomowane uczestniczą również w badaniach i projektach realizowanych przez pracowników naukowych. Dla przykładu jedna ze studentek prowadziła badania mniejszości polskiej w Dusseldorfie wspólnie z pracownikiem INP a wyniki były prezentowane na trzech konferencjach ogólnopolskich i w publikacji monograficznej¹. Prace studentów pedagogiki są również wyróżniane w konkursach ogólnopolskich².

Na kierunku Pedagogika powoływany jest zespół złożony z samodzielnych pracowników naukowych do weryfikacji 10 prac dyplomowych. Wnioski przedkładane są dyrektorowi INP.

¹ Referaty: H.K-B. *Współcześni migranci – dziedzictwo przodków czy „fabrykowanie” siebie*, Forum dyskusyjne *Rola migracji w życiu narodów i państw*, Instytut Nauk Pedagogicznych UO, Urząd Miasta i Gminy Dobrodzień, Dobrodzień, 15.07.2016 r; N.E., K-B.H., *Emigranci Polscy w Niemczech – pomiędzy dziedzictwem przodków, „fabrykowaniem” siebie a inną rzeczywistością*, międzynarodowa konferencja „Swoj i obcy w kontekście współczesnego kryzysu migracyjnego. Doświadczenia i zadania Kościołów i społeczeństwa”, organizatorzy: Międzynarodowa ekumeniczna Grupa Robocza – projekt: „Pojednanie w Europie – zadanie Kościołów na Ukrainie, Białorusi, w Polsce i w Niemczech” Instytut Ekumenizmu i Badań nad Integracją Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego; Kamień Śląski, 7–8.12.2016 r; N.E., K-B.H., *Na obcej ziemi – z obcymi. Komunikat z badań wspólnoty polskiej w Niemczech – I Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa PAMIĘĆ – HISTORIA – TOŻSAMOŚĆ EDUKACJA I POLITYKA HISTORYCZNA W PROCESIE KONSTRUOWANIA NARRACJI NASZEJ WSPÓLNOTY*, Org. Instytut Studiów Edukacyjnych Uniwersytet Opolski, Opole 14-15 VI 2018 r. Publikacja: H. K-B, E.N., *Regionalne uwarunkowania kapitału tożsamościowego emigrantów z Polski w Niemczech [w:] Swoj i obcy w kontekście współczesnego kryzysu migracyjnego. Doświadczenia i zadania Kościołów i społeczeństwa – Einheimische und Fremde auf dem Hintergrund der aktuellen – Migrationskrise. Erfahrungen und Aufgaben der Kirchen und der Gesellschaft – Свой и чужой в контексте современного миграционного кризиса. Опыт и задачи Церкви и общества*, red. Z. Glaeser, G. Giemza, Wydawca Evangelische Kirche in Deutschland, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Polska Rada Ekumeniczna, Renovabis Solidaritätsaktion der deutschen Katholiken mit den Menschen in Mittel- und Osteuropa, ISBN 978-83-63562-93-9, Warszawa 2017, s. 85–107.

² I nagroda w kategorii praca magisterska w Konkursie harcmistrza Olgierda Fietkiewicza na prace naukowe poświęcone tematyce harcerskiej w 2017 r. zdobyła praca studentki kierunku Pedagogika nt. „Elementy edukacji artystycznej w harcerskiej metodzie wychowania”.

3.5. Metody sprawdzania efektów uczenia się osiągniętych na praktykach zawodowych

Praktyki pedagogiczne na kierunku Pedagogika są poddawane ewaluacji. Opinie o efektywności studentów pozyskiwane są od nauczycieli szkół, przedszkoli i przedstawicieli instytucji pozaszkolnych, którzy wysoko oceniają wywiązywanie się studentów realizujących praktyki z zadań merytorycznych. Z wypowiedzi studentów wynika, że dokonując wyboru placówki, kierują się bliskością miejsca zamieszkania, rzadziej znajomością kadry nauczycielskiej i efektami pracy danej placówki.

Studenci wysoko oceniali przygotowaną procedurę praktyk pedagogicznych oraz postulowali zwiększenie liczby praktyk i obecności nauczyciela akademickiego podczas odbywania praktyk.

Warunki zaliczenia przez studenta ćwiczeń praktycznych określa osoba prowadząca przedmiot i są to na przykład:

- protokoły hospitacyjne działań edukacyjnych w placówce,
- udział w dyskusjach dotyczących przeprowadzanych zajęć,
- sprawdziany praktyczne z zakresu opracowanych i przeprowadzonych zabaw i zajęć z dziećmi / uczniami,
- przygotowanie pomocy dydaktycznych.

Zaliczenie praktyki zawodowej ciągłej określa Kierownik Praktyk na podstawie opracowanej procedury Uniwersytetu Opolskiego (załącznik 23).

4. Kompetencje, doświadczenia, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie

4.1. Kadra naukowo-dydaktyczna i jej dorobek naukowo-dydaktyczny

W roku akademickim 2018/2019 Instytut Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego zatrudnia 57 wykwalifikowanych pracowników naukowo-badawczych i dydaktycznych reprezentujących nauki społeczne lub humanistyczne. Na dzień 31.01.2019 r. w Instytucie pracuje: 4 profesorów tytularnych, 11 doktorów habilitowanych, 34 doktorów i 8 magistrów.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		podstawowe miejsce pracy		dodatkowe miejsce pracy	
		mianowanie	umowa o pracę	umowa o pracę	
				w pełnym wymiarze czasu pracy	w niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	4	-	4	4	-
Doktor habilitowany	11	4	7	11	-
Doktor	34	11	23	33	1
Pozostali	8	-	8	7	1
Razem	57	15	42	55	2

Obecny układ pracowników wg stanowisk przedstawia się następująco:

- profesor zwyczajny (tytułarny): 4 (prof. dr hab.)
- profesor uczelniany: 8 (dr hab.)
- adiunkt: 1 (dr hab.) + 12 (dr) = 13
- starszy wykładowca: 2 (mgr) + 22 (dr) + 2 (dr hab.) + 1 (prof. dr hab.) = 27
- wykładowca: 6 (mgr)

Ponadto na kierunku Pedagogika 27 osób prowadzi zajęcia zlecone (pracownicy oświaty, terapeuci, animatorzy kultury i sztuki, metodycy przedmiotowi, lekarz, pracownicy socjalni oraz emerytowani pracownicy naukowo-badawczy). Jeden z pracowników przebywa obecnie na płatnym urlopie naukowym.

Nauczyciele akademicy posiadają (lata 2013–2018) specjalistyczny dorobek naukowy w obszarze nauk pedagogicznych (lub nauk pokrewnych), na który składają się monografie oraz artykuły w punktowanych czasopismach o zasięgu krajowym i międzynarodowym (załącznik IV). Wszystkim zakresom treściowym ujętym w programie kształcenia na kierunku Pedagogiki odpowiadają prowadzone badania naukowe. Na kierunku nauczają doświadczeni nauczyciele akademicy i wykładowcy reprezentujący wszystkie zasadnicze subdyscypliny pedagogiczne. Kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich są systematycznie rozwijane. Materiały dydaktyczne dla studentów przekazywane są zarówno w postaci (kserowanych) materiałów dydaktycznych, skryptów, jak i przez strony internetowe.

4.2. Obsada zajęć dydaktycznych

Obsada zajęć dydaktycznych na kierunku Pedagogika jest bezpośrednio skorelowana z wykształceniem, dorobkiem i kompetencjami osób prowadzących zajęcia w poszczególnych subdyscyplinach pedagogicznych oraz naukach pomocniczych. Samodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzą badania naukowe oraz seminaria magisterskie, które wybierają studenci Pedagogiki, osiągając dzięki temu określone kompetencje badawcze i naukowe. Wykładowcy posiadają doświadczenie zawodowe w zakresie modułu kształcenia (załącznik II).

4.3. Polityka kadrowa

Polityka kadrowa na kierunku Pedagogika opiera się na Strategii Rozwoju Uniwersytetu Opolskiego na lata 2015-2020 oraz na Założeniach Strategii Rozwoju Wydziału Historyczno-Pedagogicznego na lata 2015-2020. Polityka kadrowa określana jest z jednej strony potrzebami naukowymi i badawczymi jednostki, z drugiej dydaktycznymi, ale także nakierowana jest na zaspokojenie potrzeb, ambicji i aspiracji zawodowych pracowników realizujących zajęcia na kierunku Pedagogika. Istotnym celem działania władz INP jest wspieranie młodej kadry w szybkim awansie naukowym.

Ważnym zadaniem, wpływającym na jakość badań i kształcenia, są okresowe oceny nauczycieli akademickich, uwzględniające działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną i promocyjną. Ważnym elementem oceny okresowej jest ocena działalności dydaktycznej, w której istotnym składnikiem jest ocena pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych dokonywana przez studentów.

W dążeniu do realizacji celów strategicznych UO zmierza się także do budowania kultury pracy zespołowej, budowania odpowiedzialności i integralności zespołu pedagogów poprzez zwiększenie partycypacji pracowników w realizacji celów optymalnego tworzenia jakości kształcenia i prowadzenia badań naukowych. Władzom uczelni zależy także na wzmacnianiu rozwoju osobistego kadry pedagogicznej (rozwój umiejętności komunikacyjnych, pracy w zespole, zarządzania czasem, asertywności, elastyczności, motywacji wynagrodzeniowej i poza wynagrodzeniowej), wsparciu przez koleżeństwo z doświadczeniem zawodowym, samokształceniu oraz wymianie i współpracy z partnerami zewnętrznymi.

Wzmacnianie potencjału naukowego i badawczego kadry dokonuje się poprzez: rozwijanie warsztatu naukowego i badawczego poszczególnych pracowników (udział w konferencjach naukowych, metodycznych i metodologicznych); szkolenie w zakresie komputerowego wspomaganie analizy danych w naukach społecznych, korzystania z programu SPSS; rozwijanie współpracy naukowej i badawczej w ramach konsorcjum; rozwijanie współpracy naukowej i badawczej z jednostkami zagranicznymi – umiędzynarodowienie; zatrudnienie i wspieranie młodej kadry w rozwoju naukowym (m. in. Doktoryzowanie, habilitacja) i badawczym. Wzmacniany jest również potencjał dydaktyczny kadry poprzez: szkolenia w zakresie nowoczesnych metod nauczania (gry dydaktyczne, learning by doing, design thinking, projekt społeczny itp.) oraz w zakresie tutoringu akademickiego; szkolenia w zakresie e-learning oraz blended learning w dydaktyce akademickiej; szkolenia w zakresie podnoszenia kompetencji językowych kadry; współpracę z przedstawicielami środowiska lokalnego zaangażowanego w działania z zakresu szeroko pojętej pomocy społecznej (prowadzenie zajęć dydaktycznych, współpraca przy realizacji projektów dydaktycznych, staże i praktyki studentów i kadry).

Bardzo istotna jest również współpraca ze środowiskiem lokalnym. Polega ona nie tylko na kształceniu odpowiednich kadr dla regionalnego rynku pracy, ale również na konkretnej współpracy, na przykład realizacji wspólnych projektów i grantów naukowo-badawczych, wdrożeń oraz zleceń, służących rozwiązywaniu pojawiających się problemów społecznych. Współpraca ta jest szczególnie ważna w działaniach podejmowanych wspólnie z jednostkami samorządowymi różnego szczebla.

Kształcenie kadr zdolnych do sprawnego funkcjonowania w ramach innowacyjnej gospodarki, realizowane jest również poprzez wykonywanie usług badawczych na zlecenie lub we współpracy z podmiotami społecznymi, głównie z zakresu pomocy społecznej, ale także z zakresu edukacji, organizowanie praktyk i staży studenckich oraz zapraszanie wybitnych praktyków z długoletnim stażem zawodowym do prowadzenia zajęć i wygłaszania wykładów dla studentów i doktorantów. Pedagodzy społeczni stale organizują i współorganizują różnego rodzaju projekty społeczne, spotkania, imprezy skierowane do społeczności lokalnej i osób zainteresowanych rozwojem i osiągnięciami nauk społecznych. Starają się także podejmować działania określane mianem komercjalizacji wiedzy.

Jednym z długofalowych celów kierunku Pedagogika jest dążenie do powiększenia zespołu naukowo-dydaktycznego oraz pozyskanie do swego grona młodych uzdolnionych naukowców. Instytut Nauk Pedagogicznych takie działania stara się realizować ostrożnie, najpierw zapraszając kolejne osoby do współpracy (np. prowadzenia zajęć w ramach umowy - zlecenia, wspólnych badań, projektów itp.). Wymagania stawiane kandydatowi na stanowisko asystenta/adiunkta na tym kierunku sprowadzają się do weryfikacji w czasie rekrutacji (konkursu na stanowisko): posiadania tytułu magistra w zakresie pedagogiki, udokumentowanego wykazu dorobku naukowego i planu badań naukowych wskazującego na możliwość szybkiego uzyskania awansu naukowego, umiejętności posługiwania się komputerowym pakietem biurowym, pełnej dyspozycyjności w zakresie pracy organizacyjnej i badawczej w INP. Zainteresowania badawcze kandydata powinny dotyczyć problematyki: zjawisk wychowania i oświaty we współczesnym społeczeństwie oraz ich badań, znajomość języka obcego na poziomie minimum B2, (otwarty przewód doktorski w obszarze nauk społecznych w dziedzinie pedagogika).

Przełomowy dla polityki kadrowej jest rok akademicki 2018/2019, w którym połączono dwie jednostki naukowo-dydaktyczne, a w fazę realizacji weszła konstytucja dla Nauki 2.0. Dynamika zmian wymusiła nowy układ etatowy, który realnie łączy parametry ilości studentów, modułów kształcenia z ilością kadry i możliwościami awansu zawodowego pracowników. W Strategii Rozwoju i Doskonalenia Kadry realizującej zajęcia na kierunku „Pedagogika polityka kadrowa na lata 2015-2020” wymieniono także zasady oceny kadry naukowo-dydaktycznej. Polega ona na: ocenie pracowników naukowo-dydaktycznych dokonywanej przez studentów zgodnie z procedurą ogólnouczelnianą; hospitacji zajęć; ocenie okresowej dokonywanej przez dyrekcję INP – arkusz oceny pracownika; nominacji lub otrzymaniu nagrody *Quality*.

Nauczyciele akademicki uczący na kierunku Pedagogika są zobowiązani i nieustannie motywowani do awansów zawodowych oraz podnoszenia swych kwalifikacji badawczych i dydaktycznych, czemu służy m.in. system oceny jakości kadry. Okresowa ocena pracowników, którą co 4 lata zarządza Rektor Uniwersytetu Opolskiego, wiąże się z zestawieniem własnego dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego, samooceną oraz oceną bezpośredniego przełożonego (dziekana). Aktualnie okresowa

ocena pracowników została powiązana z ewaluacją dyscypliny „pedagogika” w pierwszych tygodniach 2019 r.

Elementem rozwoju i doskonalenia kadr są przeprowadzane co 2 lata hospitacje (załącznik 24) oraz co semestralne ankiety (załącznik 25) wypełniane przez studentów, których analizą zajmuje się Centrum Edukacji Ustawicznej UO. Wyniki tych ocen omawiane są z poszczególnymi wykładowcami przez dyrektora instytutu oraz ogólnie na pracowniczych zebraniach semestralnych. Agregowane wyniki ocen studenckich są prezentowane na stronie internetowej instytutu (załącznik 26).

Podsumowując warto zwrócić uwagę, że odpowiedzialnym za własny rozwój i doskonalenie ostatecznie pozostaje sam nauczyciel akademicki, a struktury UO wspomagają system kształtowania i oceny jakości kadry badawczo-dydaktycznej kierunku Pedagogika. Zestawienie ocen jakości kształcenia dokonanych przez pracowników dydaktycznych INP przedstawia kolejny załącznik (załącznik 27).

4.4. System wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego

Rzeczony rozwój naukowy kadry na kierunku Pedagogika odbywał się na różnych płaszczyznach. Organizowano cykliczne Seminaria Naukowe związane z badaniami naukowymi pracowników jednostki. Od 2018 roku rozpoczęto Ogólnopolskie Seminaria Epistemologiczne, na których wygłaszali referaty przedstawiciele polskiej pedagogiki, między innymi prof. dr hab. Krzysztof Rubacha, prof. dr hab. Jerzy Kochanowicz, prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz, dr hab. Edward Nycz, prof. UO.

W ciągu semestru organizowano zebrania pracowników instytutu na kierunku Pedagogika w celu wsparcia i motywowania. Pracownicy biorą udział w szkoleniach organizowanych przez uczelnię, jak również przez inne jednostki. W analizowanym okresie pracownicy uczestniczyli w stażach naukowych między innymi w Uniwersytecie Poczdamskim (Niemcy), Uniwersytecie Hradec Kralove (Republika Czeska), Uniwersytecie Mateja Bela (Republika Słowacji), Uniwersytecie w Żylinie (Republika Słowacji) a obecnie dwóch pracowników uczestniczy w stażu naukowym w Uniwersytecie Karlstad (Szwecja) oraz w Uniwersytecie Pałackiego (Republika Czeska).

Pracownicy mają możliwość uczestnictwa w różnych konferencjach naukowo-dydaktycznych z dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie Pedagogika w Polsce i za granicą. W roku akademickim 2017/2018 m.in. zostały przeprowadzone szkolenia w zakresie pozyskiwania grantów badawczych, korzystania z internetowych baz danych, platformy uczelnianej i obsługi pracowniczej systemu USOS oraz prawa autorskiego. Sekretariat instytutu poprzez system poczty elektronicznej przekazuje pracownikom informacje na temat konferencji, seminariów, kursów lub szkoleń służących zdobywaniu dodatkowych kompetencji naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych. W roku akademickim 2018/2019 siedmiu pracowników uczestniczy w różnych kursach specjalistycznych i językowych zorganizowanych w ramach Projektu pn.: „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Opolskiego” (2018-2020).

5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

5.1. Infrastruktura i baza naukowo-dydaktyczna

Zasadniczo baza dydaktyczna INP ulokowana jest w dwóch bliskich sobie miejscach. Budynek przy ul. Oleskiej 48 posiada: 3 sale ćwiczeniowe od 15 do 40 miejsc, 1 salę komputerową na 8 miejsc, 5 sal wykładowych po 40 miejsc każda, 1 sala audytoryjna na 150 miejsc. Budynek „Collegium Paedagogicum” przy ul. Ojca Czapłaka 2A: 5 sal ćwiczeniowych od 30 do 50 miejsc, 1 sala komputerowa na 10 miejsc, 2 sale seminaryjne od 15 do 20 miejsc, 3 sale wykładowe po 100 miejsc każda. Do dyspozycji pracowników jest 18 gabinetów, w których prowadzone są dyżury pracowników oraz seminaria dyplomowe (załącznik V).

Wymienione budynki są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością (które wspomaga Biuro Osób Niepełnosprawnych UO; <http://bon.uni.opole.pl/>), to znaczy posiadają stosowne podjazdy, windy oraz zaplecze sanitarne (zmodernizowane w 2018 r.). W budynkach dostępny jest bezprzewodowy internet, a na korytarzach

budynków WNS znajdują się zestawy komputerowe, umożliwiające studentom przeglądanie internetu oraz edycję plików tekstowych.

Zasięg bezprzewodowej sieci Wi-Fi (sieć ogólniakademicka EDUROAM) umożliwia wykorzystywanie podczas zajęć zarówno prezentacji multimedialnych, jak i bezpośredni dostęp do zasobów internetu. Do dyspozycji pracowników są komputery stacjonarne i laptopy z oprzyrządowaniem.

W INP stosowany jest elektroniczny system obsługi studentów USOS: zarówno pracownikom, jak i studentom daje on wgląd w plany zajęć, sylabusy, informacje o dyżurach pracowników, pozwala na komunikację z grupami, pełni funkcję elektronicznego indeksu (przy wyeliminowaniu dotychczasowej dokumentacji papierowej). Przeprowadzony obecnie remont budynku przy Oleskiej 48 ułatwił dostęp i poruszanie się osobom o ograniczonej mobilności, poruszających się na wózkach. Studenci mają zagwarantowany dostęp do zasobów sieci Wi-Fi poprzez EDUROAM (z konieczną rejestracją w Centrum Informatycznym UO).

5.2. Zasady biblioteczno-informacyjne

Biblioteka Uniwersytetu Opolskiego jest największą biblioteką naukową w województwie opolskim (2017/2018). Tworzy swoje zbiory zgodnie z potrzebami edukacyjnymi i badawczymi całego środowiska naukowego (załącznik V). Gromadzi literaturę ze specjalności objętych działalnością uczelni. Organizuje warsztat naukowo-dydaktyczny oraz kompletuje księgozbiór z zakresu sztuki, nauk humanistycznych, społecznych, pedagogicznych, ścisłych, medycznych, biologicznych, ekonomicznych, prawnych i technicznych. Struktura organizacyjna obejmuje cały system biblioteczno-informacyjny Uniwersytetu Opolskiego. W jego skład wchodzi: pięć oddziałów i jedna sekcja Biblioteki Głównej, jednaście bibliotek specjalistycznych oraz trzy samodzielne stanowiska: bibliotekarza systemowego, specjalisty ds. zbiorów elektronicznych, specjalisty ds. kontroli zbiorów. W skład systemu biblioteczno-informacyjnego Uniwersytetu Opolskiego wchodzi również Muzeum Uniwersytetu Opolskiego – pracownia naukowo-dydaktyczna. Zbiory mają charakter uniwersalny, preferujący dyscypliny reprezentowane przez uczelnię. Liczą 1.070.073 dokumentów i obejmują różne rodzaje mediów i typy dokumentów (www.bg.uni.opole.pl).

W WNS działa Międzyinstytutowa Biblioteka Pedagogiczna (MBP) im. prof. Teodora Musioła. Jej zbiory obejmują różne rodzaje mediów i typy dokumentów: książek 10.684 woluminów, czasopism 2.374 woluminów, zbiorów specjalnych 581 jednostek (m.in. mikrofilmy, materiały audiowizualne, taśmy, płyty, filmy, materiały elektroniczne, kartografia, ikonografia/grafika, nuty). W Międzyinstytutowej Bibliotece Pedagogicznej udostępniane są najnowsze publikacje – książki, czasopisma krajowe i zagraniczne, a także zbiory specjalne: płyty CD, VCD, DVD, DEPEND oraz nuty niezbędne do celów dydaktycznych. Korzystają z nich głównie pracownicy i studenci UO oraz wszystkie inne zainteresowane osoby, które mają tu dostęp do komputerowych baz danych – głównie związanych z pedagogiką. Pełno tekstowe elektroniczne czasopisma zagraniczne dostępne są ze strony Biblioteki Głównej, o czym czytelnicy na bieżąco są informowani. Czytelnicy w MBP mają możliwość korzystania z elektronicznej wersji podręczników za pośrednictwem bezpłatnego dostępu „ibuka”. Realizowane są również kwerendy, zgodnie z zapotrzebowaniem czytelników. W bibliotece znajdują się ulotki, zawierające wszelkie niezbędne informacje z wyszczególnionymi bazami danych z zakresu pedagogiki, dostępnych w BG oraz MBP. Biblioteka udostępnia również ulotki informacyjne dotyczące e-czytelni Ibuk Libra. Przy każdym stanowisku komputerowym, znajduje się instrukcja, ułatwiająca korzystanie z Katalogu ALEPH. W bibliotece wyeksponowany jest Regulamin Udostępniania Zbiorów oraz Działalności Informacyjnej Biblioteki Głównej UO. Na bieżąco wykonywane są prace zapewniające właściwie funkcjonowanie biblioteki. Sukcesywnie uzupełniane są katalogi oraz wszelka dokumentacja ułatwiająca korzystanie ze zbiorów. Opracowywane są bieżące i archiwalne roczniki czasopism. Sukcesywnie uzupełniane są pozycje w komputerowym katalogu czasopism. W pomieszczeniu magazynowym znajdują się numery archiwalne czasopism oraz inne zbiory biblioteczne. Prowadzone są prace porządkowe w magazynie. Bibliotekarze czuwają nad zabezpieczeniem księgozbioru przed zniszczeniem. MBP stanowi duże udogodnienie dla studentów, którym zależy na szybkim skorzystaniu z księgozbioru biblioteki w przerwach między zajęciami. W MBP dostępnych jest 5 komputerów z dostępem do internetu oraz katalogu ALEPHA. W dalszym ciągu w bibliotece znajduje się samoobsługowa kserokopiarka. Od października 2014 w MBP istnieje możliwość zapisu do biblioteki na podstawie elektronicznej legitymacji studenckiej, umożliwiającej korzystanie ze zbiorów wszystkich bibliotek UO.

Od maja 2016 roku biblioteka zajmuje się rejestrowaniem dorobku naukowego pracowników. Do Bazy Wiedzy wprowadzane są publikacje pracowników Instytutu Nauk Pedagogicznych. MBP realizuje dla pracowników kwerendy. Wykazy literatury przekazywane są drogą elektroniczną. Bibliotekarze przygotowują również literaturę na zajęcia proseminaryjne i seminaryjne. Przeprowadzane są również – poza szkoleniami bibliotecznymi – dodatkowe zajęcia ułatwiające korzystanie ze zbiorów bibliotecznych tradycyjnych i elektronicznych oraz baz danych i katalogów. Większość gabinetów pracowniczych i seminaryjnych wyposażona jest również w podręczne biblioteki, stanowiące z zasady prywatne zbiory wykładowców prowadzących zajęcia.

5.3. Infrastruktura i wyposażenie dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych

Uniwersytet Opolski od wielu lat aktywnie działa na rzecz pełnego włączenia osób z niepełnosprawnością w sferę badawczo-dydaktyczną. Zakres prawny wyznaczają Statut UO (§4, pkt.1a.: „Uniwersytet stwarza warunki ułatwiające osobom z niepełnosprawnością dostęp do kształcenia, badań naukowych i udział w życiu akademickim”), Zarządzenia Rektora („Wprowadzenie i stosowanie rozwiązań alternatywnych wobec studentów niepełnosprawnych”) oraz regulaminy wewnętrzne. Na uczelni funkcjonuje Biuro Osób Niepełnosprawnych, które zatrudnia jedną osobę na pełnym etacie, będąc ogólnouczelnianym centrum koordynującym działania i projekty skierowane dla grupy studentów, doktorantów i pracowników z niepełnosprawnością. Działania o charakterze formalnym i organizacyjnym koordynuje Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych, mający wpływ opiniodawczy na wyznaczanie celów bieżących i strategicznych rozwoju uczelni w zakresie współpracy z uczelnianym środowiskiem osób z niepełnosprawnością. W ramach podejmowanych działań BON realizuje projekt asystencki (umożliwiający pomoc w realizacji procesu dydaktycznego przez OzN, dostosowując formę wsparcia do indywidualnych potrzeb), zapewnia wsparcie w stosowaniu rozwiązań alternatywnych (zarówno na poziomie uczestniczenia w zajęciach np. specjalistycznych zajęciach z wychowania fizycznego dla OzN, które odbywają się w siłowni SWFiS, ale także dostosowania formy potwierdzenia nabycia efektów kształcenia np. poprzez wydłużenie czasu pisania egzaminu lub korzystanie z pomocy dostosowanego sprzętu elektronicznego), program zagranicznej

mobilności (w ramach projektu PO WER studenci z OzN mają możliwość wyjazdu na praktykę lub studia w dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb warunkach), a także nadzoruje prace o charakterze remontowo-budowlanym, dbając o możliwie najwyższy stopień dostępności infrastruktury dydaktycznej. Większość budynków Uniwersytetu Opolskiego jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością, jednak w trosce o pełną dostępność, jednostki prowadzące studia zostały zobowiązane przez Prorektora ds. kształcenia i studentów do weryfikacji planu studiów pod kątem konkretnych grup dydaktycznych z osobami z niepełnosprawnościami i dostosowanie wyboru miejsc dydaktycznych (sale, budynki) do możliwości i potrzeb studentów, doktorantów i pracowników z niepełnosprawnością.

Uniwersytet Opolski, z uwagi na wzrastający procent osób z niepełnosprawnościami w każdej z grup objętej wsparciem (studentów, doktorantów i pracowników), intensyfikuje prace na rzecz środowiska OzN, podejmując również współpracę ze stowarzyszeniami i fundacjami (m.in. Fundacja Aktywizacja czy Stowarzyszenie Twoje Nowe Możliwości) oraz PFRON, efektywnie stwarzając możliwości realizacji procesu dydaktycznego dostosowanego w jak największym stopniu do indywidualnych potrzeb.

6. Współpraca z otoczeniem społeczno-edukacyjno-kulturowym i gospodarczym w konstruowaniu i doskonaleniu programu studiów

6.1. Zakres i formy współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-edukacyjno-kulturowego i gospodarczego

Charakterystyka kierunków studiów proponowanych w INP UO wymaga współpracy z *sensu largo* otoczeniem społeczno-kulturalnym, rynkiem pracy, w tym z przyszłymi pracodawcami. Wieloletnie tradycje kształcenia na kierunku Pedagogika, obszary badawcze realizowane w Instytucie Nauk Pedagogicznych, a zwłaszcza prowadzone specjalności obligują do podejmowania współpracy z otoczeniem społecznym i działalności na rzecz regionu.

W celu osiągnięcia efektów kształcenia, w latach 2015–2018 Instytut Nauk Pedagogicznych i Instytut Studiów Edukacyjnych podejmował ścisłą współpracę z otoczeniem społecznym i edukacyjnym w regionie. Jest to zgodne ze Strategią Rozwoju Uniwersytetu Opolskiego, w której celem strategicznym jest współdziałanie ze środowiskiem lokalnym. Instytuty w ostatnich latach współpracowały z licznymi instytucjami z regionu opolskiego, jak i spoza jego obszaru. Instytut Studiów Edukacyjnych na mocy zawartych umów i porozumień współpracuje:

– ze szkołami, przedszkolami i Miejskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w zakresie organizowania praktyk studenckich, wolontariatu, warsztatów dla rodziców i nauczycieli. Współpraca prowadzona jest z następującymi placówkami szkolnymi i przedszkolnymi:

- Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5 w Opolu,
- Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 11 w Opolu,
- Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 w Opolu,
- Publiczne Przedszkole Nr 25 w Opolu – placówka objęta patronatem UO.,
- Publiczne Przedszkole Nr 2 w Opolu,
- Publiczne Przedszkole Nr 6 w Opolu,
- Publiczne Przedszkole Nr 55 w Opolu,
- Publiczne Przedszkole Nr 26 w Opolu,
- Niepubliczne Przedszkole Artystyczno-Językowe „Przedszkółka” w Opolu,
- Dwujęzyczny Żłobek Artystyczny i Naukowy „Tuptuś Odkrywca” w Opolu.

W wymienionych placówkach studenci odbywali różnego rodzaju praktyki pedagogiczne przygotowujące do zawodu nauczycielskiego. W ramach porozumień pracownicy i studenci ISE mają możliwość prowadzenia badań naukowych, które reprezentowane są w pracach dyplomowych studentów;

– z rodzicami i nauczycielami w ramach *Akademii dla Rodziców*, która została uruchomiona w 2016 roku. Pracownicy Instytutu oraz zaproszeni goście z innych uczelni prowadzą cykliczne wykłady dla rodziców np. *Dziecko a jego potrzeby; Problemy wychowawcze, emocje, konflikty; Pomoc medyczna dzieciom; Potrzeby dziecka w wieku przedszkolnym*;

– z instytucjami kulturalnymi w zakresie przedsięwzięć, których celem jest pogłębianie efektów kształcenia studentów. Współpraca z Domem Kultury w Opolu, który prowadzi zajęcia artystyczne dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym oraz

prorowadzenie Teatru ZAPADNIA, który zrzesza studentów i absolwentów Uniwersytetu Opolskiego, a jego założycielem i reżyserem jest pracownik Instytutu Studiów Edukacyjnych dr Agnieszka Włoch. Teatr ZAPADNIA od wielu lat odnosi sukcesy w przestrzeni ogólnopolskiej i międzynarodowej, zdobywając laury na festiwalach teatralnych. Wielokrotnie reprezentował Polskę, promował miasto Opole oraz opolską społeczność akademicką na świecie. W ciągu ostatnich dwóch lat brał udział w prestiżowych festiwalach międzynarodowych, na które kwalifikowany był w procesie selekcyjnym przeprowadzanym przez komisje festiwalowe;

- z Teatrem Lalek w Opolu – udział studentów w sztukach teatralnych, poszerzanie umiejętności w zakresie edukacji teatralnej w przedszkolu i szkole;
- Galerią Sztuki Współczesnej – organizowano wystawy prac malarskich – udział studentów i pracowników;
- z instytucjami samorządowymi – z Wydziałem Oświaty Miasta Opola, Miejskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Opolu. Wspólne organizowanie szkoleń i konferencji dla nauczycieli i studentów, na przykład na temat *Diagnozowanie dzieci i uczniów szkoły podstawowej*;
- pracownicy Instytutu współpracują z Miejską Biblioteką Publiczną w Opolu – udział studentów w wykładach i prelekcjach;
- z Radiem *Doxa* w Opolu – udział w debatach na temat „Wychowanie dzieci w rodzinie”;
- ze Stowarzyszeniem Zabytków Śląska Opolskiego – pracownicy podejmują różne działania na rzecz ochrony zabytków oraz w zakresie wiedzy historycznej wśród studentów;
- od października 2018 roku pracownicy Instytutu Studiów Edukacyjnych realizują projekt Wojewody Opolskiego i Uniwersytetu Opolskiego „Razem dla integracji” nr 6/8-2017/09-FAMI, w ramach którego prowadzą spotkania i warsztaty dla rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, a także dla młodzieży.

Instytut Studiów Edukacyjnych prowadził współpracę z interesariuszami w zakresie opracowania planów, programów kształcenia studentów oraz wprowadzania nowych form praktyk pedagogicznych w celu osiągnięcia efektów niezbędnych w pracy nauczycielskiej. Interesariusze uczestniczą w opracowaniu planów studiów oraz dokonywaniu ich modyfikacji.

Pracownicy INP od wielu lat współpracują m.in. z Wydziałem Zdrowia i Rozwoju Społecznego UMO, Fundacją Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem

Mózgowym. W ramach modułu pedagogika resocjalizacyjna z profilaktyką społeczną kontynuowano współpracę z Okręgowym Inspektoratem Służby Więziennej w Opolu w oparciu o porozumienie zawarte w 2013 roku. Zgodnie z tą umową są realizowane badania w jednostkach penitencjarnych, programy resocjalizacyjne ze skazanymi, a także praktyki dla studentów Pedagogiki: specjalność pedagogika resocjalizacyjna z profilaktyką społeczną.

Moduł planowanie i zarządzanie w edukacji współpracował z Wydziałem Oświaty Urzędu Miasta Opola, Miejskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Opolu, Urzędem Marszałkowskim oraz z opolskimi szkołami. Na specjalności pedagogika pracy z poradnictwem i bezpieczeństwem pracy kontynuowano współpracę z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Opolu.

Kształcenie nauczycieli (kształcenie wczesnoszkolne z wychowaniem przedszkolnym, pedagogika małego dziecka z wychowaniem przedszkolnym, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna z edukacją artystyczną, edukacja elementarna z terapią pedagogiczną, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna z językiem angielskim) powiązane jest ze współpracą z Kuratorium Oświaty, Wydziałem Oświaty Urzędu Miasta Opola, Miejskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Opolu oraz z opolskimi placówkami edukacyjnymi.

Dla potrzeb kierunku Pedagogika Specjalna podpisane zostały w 2018 roku umowy o współpracy z placówkami, w których studenci będą realizować praktyki wymagane programem studiów w celu uzyskania kompetencji do zajmowania stanowiska nauczyciela oraz kompetencji w zakresie zawodu pedagoga specjalnego. Są to m.in.: Przedszkole Publiczne Specjalne Nr 53 „Iskierka” w Opolu, Przedszkole Publiczne Integracyjne nr 51 w Opolu, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi im. Karola Musioła w Opolu, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 8 im. Gustawa Morcinka w Opolu, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 14 im. Adama Mickiewicza w Opolu, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 24 im. Przyjaźni Narodów Świata w Opolu, Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Herbach, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Konopnickiej w Kluczborku, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Prudniku, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Wandy Chotomskiej w Głogówku, Zespół Placówek Edukacyjnych w Dobrodzieniu.

Ponadto współpraca badawczo-organizacyjna i dydaktyczna (Zakład Kulturowych Podstaw Edukacji) prowadzona była z: Urzędem Miasta w Kędzierzynie-Koźlu, Ośrodkiem Kultury i Sportu w Dobrodzieniu, Muzeum Ziemi Kozielskiej, Towarzystwem Ziemi Kozielskiej, Galerią Sztuki Współczesnej w Opolu, Muzeum Wsi Opolskiej w Bierkowicach, Komendą Główną Ochotniczych Hufców Pracy w Warszawie, Wojewódzką Komendą Ochotniczych Hufców Pracy w Opolu. Ważnym efektem współpracy z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych było wydanie monografii Ewelina J. Konieczna, Joanna Janik-Komar, „Życie jest podróżą... – obraz życia osób z niepełnosprawnością w świetle wywiadów narracyjnych”, Opolskie Stowarzyszenie Rehabilitacji Neurologicznej i Funkcjonalnej, Opole 2017, ss. 146, ISBN 978-83-945804-1-4.

Pracownicy angażują się w szeroko rozumianą działalność na rzecz regionu. Dr hab. Edward Nycz, prof. UO od 20 lat jest redaktorem naukowym „Szkiców Kędzierzyńsko-Kozielskich”, wydawanych przez Towarzystwo Ziemi Kozielskiej we współpracy z INP Uniwersytetu Opolskiego. 15.11.2017 r. zorganizował XXII Kędzierzyńsko-Kozielskie Seminarium Naukowe „Muzeum lokalne – trwanie obecności w zmieniającym się świecie”. Jest także prezesem Towarzystwa Ziemi Kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu. Ponadto jest przewodniczącym Rady Programowej (opiekun naukowy z ramienia UO) dla Stowarzyszenia Uniwersytetu Trzeciego Wieku „Ziemi Kozielskiej” (2015), członkiem Wojewódzkiej Rady Programowej OHP (16.02.2016, decyzją KG OHP), członkiem Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej powołanego przez Zarząd Województwa Opolskiego (2016). Aktywnie działa w radzie ds. ochrony zabytków przy Prezydencie Miasta Kędzierzyna-Koźla (2017–2018).

Pracownicy INP aktywnie współpracowali z Fundacją Dom dla Dzieci z Porażeniem Mózgowym w Opolu. Systematycznie organizowali warsztaty dla dzieci ze świetlicy „Cegiełka”. W działalności na rzecz regionu podejmowano prace mające na celu upowszechnienie wiedzy z zakresu zjawisk patologii społecznej i przeciwdziałania im, a także kształtowania wybranych kompetencji społecznych. Realizowane były w formie wykładów otwartych oraz zajęć warsztatowych. Pracownicy INP od 2016 roku sprawują opiekę naukową nad Uniwersytetem III Wieku w Dobrodzieniu, aktywnie włączając się w organizację wykładów dla seniorów. W 2017 roku INP był organizatorem II edycji Konkursu na najciekawszą prezentację nt. „Znam historię, kulturę i życie naszych

sąsiadów” wspólnie z Urzędem Wojewódzkim, Urzędem Marszałkowskim, Urzędem Miasta Opola, Polsko-Czeskim Towarzystwem Naukowym. Dr Agnieszka Franczyk od marca do grudnia 2017 roku prowadziła wykłady oraz warsztaty nt.: „Znaczenie komunikacji interpersonalnej proste w relacjach rodzinnych dla słuchaczy Uniwersytetów III Wieku w ramach projektu „Naukowy Rozwój SENIORA” realizowanego w ramach programu pn. „Wsparcie dla Uniwersytetów Trzeciego Wieku” prowadzonego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Organizatorem była Fundacja *Collegium Nobilium Opoliense* w Opolu. W projekcie wzięło udział 7 Uniwersytetów Trzeciego Wieku w województwie opolskim (Opole, Kluczbork, Nysa, Brzeg, Olesno, Namysłów, Głuchołazy). Łączna liczba uczestników projektu wyniosła około 300 słuchaczy. Celem projektu było: zwiększenie aktywności intelektualnej i społecznej seniorów, poszerzanie wiedzy ogólnej i specjalistycznej oraz rozwój zainteresowań, pobudzenie aktywności edukacyjnej i kulturalnej, wykorzystanie potencjału intelektualnego i społecznego seniorów.

Efektem współpracy INP z opolskimi instytucjami oświaty była zorganizowana z inicjatywy prof. dr hab. Mirosławy Nowak-Dziemianowicz w dniach 14-15 czerwca 2018 roku I Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa nt. „Pamięć – Historia – Tożsamość. Edukacja i polityka historyczna w procesie konstruowania narracji naszej wspólnoty”, w której uczestniczyło około pięćdziesięciu nauczycieli historii z terenu miasta Opola.

Na uwagę zasługuje działalność muzyczna dra Mariana Bilińskiego. Do najbardziej znaczących wydarzeń należą: XVI Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Ignaza Reimanna – występ Opolskiego Chóru Kameralnego oraz Studenckiej Orkiestry Kameralnej „Sinfonietta Opoliensis” (których jest założycielem i prowadzącym), III Międzynarodowy Festiwal Chóralny im. Aloisa Tauta (10 września 2017 r.). Warto wspomnieć, że dr Biliński jest dyrektorem artystycznym obu wymienionych festiwali. 10 grudnia 2017 r. prowadzony przez niego chór zapewnił oprawę muzyczną mszy świętej w Sanktuarium w Łagiewnikach, transmitowanej w I Programie Telewizji Polskiej. Należy również wspomnieć o osiągnięciach artystycznych dr Elżbiety Trylnik, która razem z prowadzonym przez siebie Chórem „Dramma per Musica” również uczestniczyła i współtworzyła wiele wydarzeń kulturalnych odbywających się na Opolszczyźnie. Należą do nich między innymi: uroczysty koncert na rzecz Katedry

Opolskiej w ramach jubileuszu obchodów 800-lecia lokacji miasta Opola (2 grudnia 2017 r.), Jubileuszowy koncert Radia Opole z okazji 65-lecia działalności (10 listopad 2017 r.), Koncerty kolęd – w Kościołach: pw. Św. Michała Archanioła w Opolu i Najświętszego Serca Pana Jezusa w Opolu (22 oraz 23 stycznia 2017 r.), Koncert w Katedrze Opolskiej (1 kwietnia 2017 r.), Koncert Chóru „Dramma per Musica” kończący sezon artystyczny 2016/2017 w Opolu (12 czerwiec 2017 r.). Podkreślić jeszcze trzeba, że prowadzony przez dr E. Trylnik Chór Akademicki zapewnia oprawę muzyczną wielu wydarzeniom odbywającym się na Uniwersytecie Opolskim, np. Inauguracja Roku Akademickiego (11 październik 2017 roku), uroczystość promocji doktorskich (2 czerwca 2017 r.), Święta Uniwersytetu Opolskiego (10 marca 2017 r.).

Od 2017 roku w Instytucie Studiów Edukacyjnych swoją działalność prowadzi Uniwersytecka Akademia dla Rodziców, której zadaniem jest organizowanie wykładów i warsztatów dotyczących tematyki dzieci przedszkolnych. Ponadto w ramach działań na rzecz regionu dr Anna Malec uczestniczyła w pracach komisji stworzonej przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego – dla rozstrzygnięcia konkursu na „Najpiękniejszy ogród przyszkolny” (Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi UMWO).

Pracownicy Instytutu aktywnie uczestniczą od lat w Opolskich Festiwalach Nauki, aktywizując również studentów do zaprezentowania mieszkańcom regionu działalności pedagogicznej w praktyce.

Opolscy pedagodzy skupieni w INP są również widoczni w społeczno-kulturowej przestrzeni regionu: wyrazem tego jest m.in. organizowanie konferencji, seminariów i szkoleń wspólnie z instytucjami samorządowymi (w tym: Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Biuro Wystaw Artystycznych w Opolu, Komenda Główna Ochotniczych Hufców Pracy w Warszawie, Komenda Wojewódzka Ochotniczych Hufców Pracy w Opolu, Kuratorium Oświaty w Opolu, Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Opolu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu, Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa, Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Opolu, Regionalne Centrum Rozwoju Edukacji w Opolu, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Wojewódzka Biblioteka Pedagogiczna, Wydział Oświaty Urzędu Miasta Opola, Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola, Diecezjalna Fundacja Ochrony Życia w Opolu, Fundacja Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym w Opolu, Polskie

Towarzystwo Pedagogiczne, Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Opolski Oddział Regionalny – Opole, Towarzystwo Ziemi Kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu).

6.2. Doskonalenie form współpracy z otoczeniem

Przed połączeniem instytutów w Instytucie Nauk Pedagogicznych i Instytucie Studiów Edukacyjnych prowadzono się od wielu lat współpracę z interesariuszami zewnętrznymi, którzy uczestniczyli w Radzie Programowej. Współpraca ta kontynuowana jest nadal i ma zróżnicowany charakter – dotyczy w szczególności praktyk pedagogicznych, uroczystości, koncertów, form patronatu.

Doskonaleniu form współpracy z interesariuszami zewnętrznymi sprzyja ich uczestnictwo w Radzie Programowej, które skutkuje przedstawianiem opinii dotyczących potrzeb rynku, programu i planu kształcenia nauczycieli i pedagogów. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi ma znaczenie dla weryfikacji efektów kształcenia. W ramach współpracy realizowane są różne formy działań powiązane z kierunkiem Pedagogika, przykładowo zatrudnianie interesariuszy do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Interesariusze odgrywają znaczącą rolę w organizacji praktyk studenckich.

W zapewnieniu jakości kształcenia na kierunku Pedagogika istotną rolę pełnią interesariusze wewnętrzni, do których należą:

- Kolegium Dziekańskie Wydziału Nauk Społecznych,
- komisje powołane na Wydziale: Komisja ds. Ewaluacji i Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia,
- członkowie Samorządu Studenckiego.

Interesariusze wewnętrzni uczestniczą w przygotowaniu projektów, uchwał oraz koordynują prace dotyczące efektów kształcenia.

7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesów kształcenia

Instytut Nauk Pedagogicznych uczestniczy w programach współpracy międzynarodowej: Erasmus+ oraz CEEPUS, na podstawie umów o wymianie studentów oraz pracowników wydziału z partnerami zagranicznymi (w krajach UE m.in. Czechach, Słowacji, Niemczech, Wielkiej Brytanii, Ukrainy, Szwecji). Zarówno studenci, jak i pracownicy aplikują o wyjazdy zagraniczne poprzez stosowne instytucje (Dział ds. Badań Naukowych i Współpracy z Zagranicą UO; koordynatorzy CEEPUS), uwzględniając dostępność miejsc. Współpraca jest obustronna, gdyż w INP studiuje również studenci zagraniczni (w latach 2017-2019 byli to studenci z Ukrainy).

Umiędzynarodowienie pracy opolskiej pedagogiki wyraża się w mobilności pracowników (np. w roku 2018 – 7 pracowników uczestniczyło w konferencjach międzynarodowych w Czechach, Niemczech, Słowacji, Ukrainie), w realizacji międzynarodowych programów współpracy (Niemcy) oraz w przygotowywaniu międzynarodowych publikacji (Słowacja, Ukraina), w regularnych wyjazdach z wykładami do partnerskich uczelni (Erasmus+, CEEPUS, bezpośrednia wymiana międzyuczelniana): staże zagraniczne odbyło w latach 2014 – 2018: 14 pracowników (Niemcy, Czechy, Słowacja, Ukraina, Szwecja, Stany Zjednoczone).

Na zaproszenie dyrekcji Instytutu Nauk Pedagogicznych zorganizowano spotkania z przedstawicielami ośrodków zagranicznych (Niemcy – 2016, 2018; Szwecja – 2016, 2017; Ukraina – 2017; Słowacja – 2017). Wykłady gościnne na kierunku Pedagogika wygłaszali: prof. Maureen Wilt (University of Central Missouri, Warrensburg, USA), prof. dr hab. Olga Chyżna (Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny w Kijowie, Ukraina), prof. dr hab. Lesia Makarenko (Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny w Kijowie, Ukraina), prof. Pavel Mühlpachr (Uniwerszita Pardubice, Czechy), prof. Phdr. Jana Levická (Uniwersytet w Trnawie, Republika Słowacka), prof. Miroslav Mitlöhner (Uniwerszita Hradec Králové, Czechy), prof. Susan Yelich Biniecki (Kansas State University), dr Hamid Asghari (Uniwersytet w Karlstad), prof. dr Frank Tosch (Universität Potsdam), prof. dr. Michel Knigge (Universität Potsdam).

Proces umiędzynarodowienia dotyczy również studentów realizujących część programu studiów w ramach programów współpracy (np. w ramach programu Erasmus+ w latach 2014-2018 – 46 studentów wyjechało na studia lub praktyki).

Odrębną kwestią pozostaje realizowanie spójnego programu kształcenia w językach obcych: nie wszyscy studenci INP znają język angielski, pewna część wybiera jako obcy język niemiecki lub rosyjski.

8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym

Pracę ze studentami rozpoczyna tzw. dzień adaptacyjny rozpoczynający pierwszy rok studiów (załącznik 28). Opieką naukową nad studentami Pedagogiki zajmują się opiekunowie lat. Od drugiego (SUM) / czwartego (LIC.) semestru, kiedy studenci zgłaszają się na seminaria dyplomowe, rolę tutorów przejmują osoby prowadzące poszczególne seminaria. Wsparcie na płaszczyźnie kształcenia odbywa się przede wszystkim przez indywidualny kontakt z wykładowcami, zwłaszcza z promotorem.

Studenci szczególnie są wspierani przez nauczycieli akademickich uczestnicząc w pracach kół naukowych. Działalność kół naukowych jest interesująca i umożliwia zdobywanie wiedzy i umiejętności oraz kompetencji społecznych (Załącznik 29).

Zapewnienie studentom wsparcia w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym i zawodowym koncentruje się wokół:

- racjonalizacji tygodniowych planów zajęć, terminów kolokwium i egzaminów;
- stopniowania i upowszechniania aktywizujących metod kształcenia;
- upowszechniania nowych środków dydaktycznych, zwłaszcza w obszarze technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- zapewnienia możliwości korzystania z internetu na terenie uczelni;
- ciągłym modernizowaniu sprzętu i oprogramowania komputerowego;
- zapewnienia możliwości korzystania z systematycznie uzupełnionych zbiorów bibliotecznych – także on-line (katalogi, bazy danych, czasopisma elektroniczne).

Warto zauważyć, że wspierani przez kadrę naukowo-dydaktyczną studenci zaangażowani w pracę Koła Naukowego Pedagogów (KNP) osiągają sukcesy w skali regionalnej i ponadregionalnej, aktywnie włączając się w popularyzację nauk pedagogicznych poprzez organizację i uczestnictwo w konferencjach naukowych, wyjazdach studyjnych, spotkaniach o charakterze naukowo-badawczym i dydaktycznym, prowadzeniu szkoleń i warsztatów oraz opracowywanie publikacji. Za swoją działalność

naukową, społeczną i środowiskową przez ostatnie trzy lata z rzędu (2017, 2018, 2019) KNP zostało wybrane najlepszym kołem naukowym Uniwersytetu Opolskiego w kategorii nauk społecznych oraz okazało się najlepsze podczas 2. edycji (2017, 2019) studenckich konferencji naukowych w formule Science Slam.

8.1. System motywowania studentów

Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania poszczególnych studentów do osiągnięcia efektów kształcenia opiera się głównie na ich własnym zaangażowaniu oraz na ich współpracy z poszczególnymi wykładowcami, np. w ramach godzin konsultacji lub okazjonalnych spotkań. Pracownicy INP ze swej strony tak organizują czas swoich zajęć, by mieć możliwość stałego wglądu w osiąganie przez studentów określonych efektów kształcenia zarówno w ramach zajęć wspólnych, jak i indywidualnych spotkań z nimi.

System dodatkowego motywowania studentów do większego wysiłku naukowego opiera się w Uniwersytecie Opolskim na wsparciu finansowym w postaci stypendiów (naukowych i dorocznych nagród rektora). Rozpatrywanie wniosków stypendialnych dokonuje się komisyjnie, przy zaangażowaniu samych studentów i ich organów przedstawicielskich. Skargi i wnioski rozpatrywane są przez gremia odwoławcze.

Początek studenckiej drogi powiązany jest z tzw. dniem adaptacyjnym, kiedy to dyrekcja INP przedstawia zasady działania instytucji i wskazuje opiekunów specjalności. Zgodnie z obowiązującym Regulaminem Studiów UO (2015) zadaniem opiekunów roku jest m.in. zapoznanie studentów z systemem stypendialnym, pomoc w organizacji sposobu realizacji programu studiów przez każdego studenta, odbywanie systematycznych konsultacji merytorycznych i analiza postępów w nauce studentów oraz koordynacja zajęć na uczelni z zajęciami praktycznymi.

Działania przygotowujące studentów do wejścia na rynek pracy podejmowane są we współpracy z pracodawcami absolwentów studiów licencjackich i magisterskich (szkoły, instytucje opiekuńcze, resocjalizacyjne i kulturalno-oświatowe...).

Ważnym kanałem informowania studentów oraz ich stałego motywowania, oprócz oficjalnych informacji przekazywanych przez Rektorat UO lub Dziekanat WNS jest również działalność samorządu studentów (<http://www.samorzad.uni.opole.pl/>).

Studenci zainteresowani rozszerzeniem swej wiedzy mogą uczestniczyć w wyjazdowych programach zagranicznych i krajowych, mogą również rozwijać swoje talenty w różnych sekcjach samorządu studenckiego, radiosygnalach i studenckiej TV oraz Gazecie Studenckiej.

8.2. Skuteczność obsługi administracyjnej

Sprawy bieżące studiujących studentów realizowane są w sekretariacie INP (pokój 321) w godzinach jego urzędowania. Dostępna jest komunikacja telefoniczna i elektroniczna. Na korytarzach dodatkowo znajdują się informacyjne tablice lub gabloty.

Sprawami związanymi z tokiem studiów, programami i wydarzeniami losowymi zajmują się odpowiednio przypisane osoby w dziekanacie WNS (www.wns.uni.opole.pl). Studenci mogą polegać na skutecznej i rzetelnej obsłudze administracyjnej w jednostce.

8.3. Samorząd studencki i organizacje studenckie

Samorząd studencki to organizacja o szczególnym charakterze i kompetencjach, tworzona przez wszystkich studentów Uniwersytetu Opolskiego³, prowadząca działalność w zakresie spraw studenckich (kształcenia, kultury i poprawy warunków socjalno-bytowych).

Samorząd studencki działa poprzez swoje organy na poziomie roku (Samorząd Roku, podejmujący decyzje w sprawach, które bezpośrednio dotyczą ich problemów), wydziałowym (Studenckie Rady Wydziałowe) oraz uczelnianym (reprezentowanym przez zarząd SSUO). Jednym z ostatnich działań samorządu studenckiego było powołanie tzw. studenckiego oddziału ratunkowego, będącego biblioteką aktów prawnych regulujących bieżące kwestie dotyczące studiowania w Uniwersytecie Opolskim oraz zbiorem wzorów pism i podań, które ułatwiają załatwienie spraw administracyjnych na uczelni. W ramach studenckiego oddziału ratunkowego studenci mogą otrzymać również porady i wskazówki, jak rozwiązać problemy powstałe w trakcie studiów oraz skontaktować się z rzecznikiem praw studenta. Samorząd studencki słynie również z organizacji wielu imprez i wydarzeń kulturalnych jak choćby

---

³ Zgodnie z art. 110 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, (Dz.U. 2018 poz. 1668) oraz Regulaminem Samorządu Studenckiego Uniwersytetu Opolskiego.

„Zimowa Giełda Piosenki”, „Kulturalia”, „Piastonia” czy „Wielkie Grillowanie”. Więcej informacji o bieżącej działalności SSUO można znaleźć pod adresem: <http://samorzad.uni.opole.pl/>.

Wśród prężnie działających organizacji studenckich w Uniwersytecie Opolskim należy wymienić m.in.:

- Stowarzyszenie Studentów Uniwersytetu Opolskiego JUVENES (działające na rzecz integracji studentów oraz wsparcia studentów w trudnej sytuacji życiowej); więcej informacji: juvenes.uni.opole.pl
- Forum Studenckiego Ruchu Naukowego UO (organizacja zrzeszająca i reprezentująca wszystkie koła naukowego Uniwersytetu Opolskiego (około 60); więcej informacji: <http://www.kn.uni.opole.pl>
- „Gazeta Studencka” (organizacja redagująca i wydająca magazyn studentów UO, w wersji papierowej i elektronicznej); więcej informacji: <http://gs.uni.opole.pl/>
- „SETA” (studencka telewizja Uniwersytetu Opolskiego, więcej informacji: <https://www.facebook.com/seta.uo>)
- „Radio Sygnały” (studencka rozgłośnia internetowa z długimi tradycjami) więcej informacji: <http://radiosygnały.pl/>
- Akademicki Związek Sportowy UO (prowadzący działalność w dziedzinie upowszechniania sportu i turystyki wśród studentów, posiadający wiele sekcji sportowych); więcej informacji: <http://www.azs.uni.opole.pl/>
- Niezależne Zrzeszenie Studentów Uniwersytetu Opolskiego (prowadzące działalność na rzecz aktywizacji życia studenckiego, wspierania studenckiej przedsiębiorczości i ochrony studenckich interesów), więcej informacji: <http://www.nzs.uni.opole.pl/>
- Harcerski Krąg Akademicki "HAKI" (więcej informacji: <http://pl-pl.facebook.com/hakiopole/>)
- Hello! (organizacja studencko-uczelniana działająca na rzecz integracji studentów przyjeżdżających z innych krajów w ramach programów np. Erasmus+), więcej informacji: <http://hello.uni.opole.pl/>

9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Wśród sposobów komunikowania się w ramach kierunku Pedagogika, funkcjonują zarówno kanały „tradycyjne” (plakaty, drukowane ogłoszenia udostępniane na stosownych tablicach w budynkach UO), jak i elektroniczne, czyli poczta elektroniczna (w sprawach wewnętrznych – dotyczących pracowników oraz studentów) oraz strona internetowa www.inp.uni.opole.pl (w domenie UO) i media społecznościowe (Facebook). Pełny zasób informacji dotyczących rekrutacji, programów studiów dostępny jest na bieżąco na oficjalnej stronie instytutu (www.inp.uni.opole.pl), uzupełniają go informacje dostępne w systemie USOS, a od niedawna również w systemie ORCID.

Ze względu na dużą liczbę studentów, ważną rolę w informowaniu oraz wyjaśnianiu kwestii dotyczących m.in. uznawania efektów kształcenia czy potwierdzania efektów uczenia się poza systemem studiów pełnią delegowani pracownicy INP: sytuacje związane np. z uznaniem odbywania studiów zagranicznych każdorazowo domagają się indywidualnych decyzji. Ważną rolę w informowaniu studentów, zgodnie ze Regulaminem Studiów UO, odgrywają opiekunowie grup, co jest ułatwione w sytuacji, gdy roczniki są kilkunastoosobowe. Dodatkowo ewentualne uwagi zgłaszane na bieżąco przez użytkowników (studentów, pracowników) zostają uwzględniane i aktualizowane przez informatyka prowadzącego na bieżąco stronę internetową instytutu.

10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Polityka jakości kształcenia realizowana na kierunku kształcenia pedagogika jest częścią misji i strategii rozwoju UO na lata 2014-2020. W tym celu opracowano Uczelnianą Księgę Jakości, Wydziałową Księgę Jakości oraz Instytutową Księgę Jakości. Procedury w księgach jakości zawierają opis działań podejmowanych w ramach prowadzonej polityki jakości. Realizację polityki jakości wspiera wewnętrzny system jakości w Uniwersytecie Opolskim. Podstawy prawne funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia zostały opracowane na podstawie rozporządzeń i uchwał, które określają politykę jakości. Opracowane zostały na

podstawie rozporządzeń i uchwał, które określa funkcjonowanie wewnętrznego systemu jakości kształcenia:

- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26.09.2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z 2016 r. poz. 1596),
- Rozporządzenie MNiSW z dnia 26.09.2016 r. w sprawie charakterystyk II stopnia PRK typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6 (licencjat) i 7 (magisterium),
- Rozporządzenie MNiSW z dnia 17.01.2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela,
- Uchwała nr 1/2016-2020 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z dnia 29 IX 2016 r. w sprawie wprowadzenia Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia (USDJK) oraz Księgi Jakości Kształcenia obowiązującej w Uniwersytecie Opolskim.

Wewnętrzny system jakości kształcenia obejmuje 15 procedur, które zostały wdrożone na wydziałowym i instytutowym szczeblu zarządzania procesem kształcenia. Poniżej prezentujemy konkretne elementy systemu USDJK:

Element	Oznaczenie procedury
Ogólna procedura doskonalenia jakości kształcenia - oznaczenie procedur	SDJK-O-U1
Procedura tworzenia, modyfikowania kierunków studiów i specjalności	SDJK-O-U2
Procedura tworzenia studiów doktoranckich i projektowania programów studiów doktoranckich w UO	SDJK-O-U3
Procedura tworzenia studiów podyplomowych i kursów	SDJK-O-U4
Procedura weryfikacji osiągania zakładanych efektów uczenia się oraz oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych	SDJK -O-U5
Procedura oceny wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia	SDJK-O-U6
Procedura monitorowania karier zawodowych absolwentów	SDJK-O-U7
Procedura oceny nauczyciela akademickiego dokonana przez studenta	SDJK-O-U8
Procedura oceny jakości kształcenia dokonana przez nauczyciela akademickiego	SDJK-O-U9
Procedura procesu dyplomowania	SDJK-O-U10
Procedura odbywania i dokumentowania praktyk studenckich	SDJK-O-U11

Procedura hospitacji zajęć	SDJK-O-U12
Procedura oceny jakości kształcenia dokonana przez absolwentów Uniwersytetu Opolskiego	SDJK-O-U13
Procedura określania i zaliczania różnic programowych	SDJK-O-U14
Procedura uznawalności w Uniwersytecie Opolskim efektów uczenia się uzyskanych poza edukacją formalną	SDJK-O-U15

Polityka jakości kształcenia prowadzona w kierunku Pedagogika prowadzi do zapewnienie edukacji na jak najwyższym poziomie, aby absolwent posiadał wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne pozwalające mu być przygotowanym do wyzwań współczesnego świata, zmieniającego się rynku pracy oraz prezentować wysokie standardy etyczne i zaangażowanie społeczne.

Wewnętrzny system jakości kształcenia uwzględnia wiele form i metod weryfikowania oraz oceniania na kierunku Pedagogika. W tym celu na kierunku Pedagogika powołano zespoły, które są odpowiedzialne za podejmowanie działań kształcenia, doskonalenia i podnoszenia jakości kształcenia. Kierownicy Zespołu corocznie przygotowują sprawozdania według przyjętych procedur jakości kształcenia. Zadaniem Zespołu jest również organizowanie spotkań z opiekunami, pracownikami i interesariuszami zewnętrznymi, których celem jest analiza planów, programów, treści, metod weryfikacji.

10.1. Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

Zasady projektowania programów kształcenia oraz wprowadzania zmian i okresowego przeglądu programu kształcenia na kierunku Pedagogika zostały sprecyzowane w dokumentacji na poziomie uczelni. Są to w szczególności zapisy określające kompetencje i zadania wydziałowego i kierunkowego zespołu do spraw jakości kształcenia w obszarze oceny programów oraz weryfikacji i monitorowania efektów kształcenia w celu ich doskonalenia.

Zgodnie z przyjętymi procedurami wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zakresem odpowiedzialności i decyzyjności powyższe zadania realizuje Kierunkowy Zespół d.s. Jakości Kształcenia z interesariuszami zewnętrznymi

i wewnętrznymi oraz przedstawicielami studentów. Monitorowanie realizacji programu odbywa się co najmniej raz w roku akademickim.

Kierunkowy Zespół d.s. Jakości Kształcenia poddawał ocenie realizowane plany studiów i programy nauczania (w tym karty przedmiotów (załącznik 30) i efekty kształcenia pod kątem ich zgodności z obowiązującymi wymaganiami Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki, a także w celu doskonalenia i modyfikowania treści programowych i efektów kształcenia oraz dostosowania ich do aktualnego stanu nauki i warunków społeczno-kulturowych rynku pracy.

Zespół d.s. Jakości Kształcenia ocenia również zgodności programów kształcenia z obowiązującymi standardami, punktami ECTS, a w ostatnich latach – właściwego odniesienia do Polskich Ram Kwalifikacji. Uzyskane wyniki analiz wykorzystuje się do stałego doskonalenia procesu dydaktycznego. W Uniwersytecie Opolskim obowiązuje procedura zmian w programach kształcenia: zmiany są gromadzone i opracowywane przez Rady Instytutów, przekazywane do zaopiniowania przez wydziałową sekcję dydaktyczną, a następnie przez Radę Wydziału. Po zatwierdzeniu zmiany wprowadzane są przez instytutowe Rady Programowe.

10.2. Ewaluacja pracy pracowników i ankietyzacja przez studentów

W Instytucie Nauk Pedagogicznych i Instytucie Studiów Edukacyjnych dokonywana była ocena zatrudnionych pracowników pod kątem wymagań dotyczących kwalifikacji i doświadczeń zawodowych zgodnie z Rozporządzeniem dotyczącym kształcenia kadry pedagogicznej i nauczycielskiej. Koncentrowano się na dotychczasowym dorobku naukowym nauczyciela akademickiego, osiągnięciach dydaktycznych i ocenie przez studentów.

W procedurze badania jakości istotną rolę odgrywają studenci, którzy w anonimowych ankietach wyrażają swoje uwagi dotyczące organizacji uczelni i zajęć dydaktycznych prowadzonych przez pracowników na kierunku Pedagogika. Ankiety ewaluacyjne badające opinię studentów na temat procesu dydaktycznego i pracy wykładowców są zgodne z uczelnianą procedurą oceny nauczyciela akademickiego (załączniki 25, 26). Za organizowanie i przeprowadzenie ankiet wśród studentów odpowiedzialny był Dyrektor Instytutu, którego zadaniem było wykorzystanie wyników

ankiet w celu doskonalenia procesu dydaktycznego realizowanego w Instytucie. Szczegółowa analiza wyników zamieszczona jest na stronie internetowej INP. Na podstawie wyników dyrektor przeprowadza rozmowę z pracownikami, ukazując pozytywne i negatywne aspekty pracy, podsumowane sumaryczną oceną końcową. Uzyskane informacje służyły do poprawy prowadzenia zajęć i uzyskania zamierzonych efektów kształcenia. Wyniki ankiet studenckich oceniających poziom zajęć dydaktycznych stanowią ważny element jakości kształcenia. Ocena dokonana w danym roku akademickim zostaje następnie porównywana w następnym roku akademickim dzięki czemu możliwy jest monitoring zachodzących zmian procesów jakości kształcenia. Dodatkowo analiza ankiet dokonana zostaje przez pracowników Centrum Edukacji Ustawicznej nie będących nauczycielami na kierunku Pedagogika.

Istotną rolę monitorowania jakości kształcenia, w ocenie realizacji efektów kształcenia na kierunku Pedagogika odgrywają hospitacje zajęć, które przyczyniają się do poprawy procesu dydaktycznego.

Hospitacje zajęć prowadzone były według procedury zawartej w Uczelnianej Księdze Jakości Kształcenia (załącznik 24). Hospitacjom podlegały zajęcia dydaktyczne prowadzone przez asystentów, adiunktów, starszych wykładowców. Przeprowadzane zostały nie rzadziej niż raz na dwa lata. Hospitacji dokonuje dyrekcja instytutu oraz kierownicy katedr, zakładów lub pracowni. Za organizowanie regularnych hospitacji zajęć odpowiada dyrekcja Instytutu. Każda hospitacja była omówiona z pracownikiem, skoncentrowana na mocnych i słabych stronach prowadzącego zajęcia. Z przeprowadzonych hospitacji sporządzano arkusz oceny hospitowanych zajęć, który zawiera między innymi ogólną ocenę zajęć i zalecenia pohospitacyjne. Zalecenia hospitacyjne dotyczyły m.in. wymagań wobec studentów, aktywności, własnych pomysłów, większej samodzielności w realizacji stawianych zadań oraz wykorzystania innowacyjnych metod kształcenia.

10.3. Monitorowanie jakości praktyk studenckich

Monitorowanie praktyk studenckich stanowi ważny element w osiągnięciu efektów kształcenia. Praktyki pedagogiczne na kierunku Pedagogika poddawane są ustawicznej ewaluacji, która jest rezultatem badania opinii organizacji i przebiegu praktyk przez nauczycieli, dyrektorów i opiekunów praktyk studenckich realizowanych w placówkach

oświatowych. Dyrektorzy współpracujący z Instytutami wysoko oceniają przygotowanie i wywiązywanie się z zadań merytorycznych studentów realizujących praktyki.

Oceny przebiegu praktyk dokonują również studenci, którzy anonimowo sporządzają sprawozdania z praktyk. Do najważniejszych korzyści z praktyk zaliczają możliwość nabywania doświadczenia w pracy pedagogicznej i nauczycielskiej. W roku 2016 studenci zwrócili się z prośbą o przygotowanie szczegółowych instrukcji oraz prawidłowego rozmieszczania praktyk z uwzględnieniem ich przygotowania merytorycznego do wykonywania zadań na praktyce. Procedura jakości kształcenia uwzględniła propozycje studentów. Po zakończeniu praktyki studenci otrzymują opinię oraz ocenę zrealizowanych zadań i obowiązków.

10.4. Monitorowanie udziału interesariuszy w doskonaleniu jakości kształcenia i realizacji programu

Na kierunku Pedagogika w doskonaleniu jakości kształcenia istotną rolę odgrywają interesariusze zewnętrzni i wewnętrzni, którzy uczestniczą w organizowanych spotkaniach Zespołu ds. Jakości Kształcenia, poświęconych dyskusji nt. doskonalenia procesu kształcenia: metod, form, planów i efektów osiągniętych przez studentów, z uwzględnieniem rynku pracy. Ponadto wspólnie oceniana jest koncepcja kształcenia pod względem możliwości aplikowania badań naukowych, realizowanych przez nauczycieli akademickich, ich kwalifikacji i przygotowania merytorycznego studentów do podjęcia wyzwań współczesności.

Jednak nie wszyscy studenci kończą rozpoczęte studia, Wyjątkowe sytuacje są monitorowane przez pracowników dziekanatu (załącznik 31). Monitorowanie są również losy absolwentów i ich uwagi na temat toku studiów oraz ich obecnej sytuacji (załącznik 32). Dane z kwestionariuszy ankiet absolwentów ilustrują efektywność kształcenia na kierunku Pedagogika dostosowanego do wymogów rzeczywistości i współczesności.

CZĘŚĆ II. PERSPEKTYWY ROZWOJU KSZTAŁCENIA NA OCENIANYM KIERUNKU STUDIÓW

Analiza SWOT programu kształcenia na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem kryteriów oceny programowej		
	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kadra naukowo-dydaktyczna angażująca się w gremiach naukowych, organizacyjnych, administracyjnych, samorządowych w sferze edukacji, kultury i życia społecznego. 2. Kilkunastoletnie tradycje kształcenia pedagogów i nauczycieli doprowadziły do wypracowania koncepcji kształcenia w oparciu o doświadczenia pracowników. 3. Monitorowanie i ewaluacja programów kształcenia, ich zawartości treściowej, a także metod ich realizacji i organizacji procesu dydaktycznego. 4. Możliwość nauczania w mniejszych grupach – większa indywidualizacja nauczania. 5. Umiędzynarodowienie procesu badawczego i dydaktycznego. 6. Dobra infrastruktura dydaktyczna oraz oprzyrządowanie badawczo-naukowe. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słabnąca motywacja do pracy naukowo-dydaktycznej (spory odsetek odrzucanych projektów/grantów, naukowa „punktoza”). 2. Nieterminowe (ustawowo) uzyskiwanie stopni i tytułów awansu zawodowego przez pracowników. 3. Niewystarczające przygotowanie wykładowców do prowadzenia zajęć w językach obcych. 4. Zróżnicowanie studentów pod względem intelektualnym, emocjonalnym i społecznym (w tym selekcja negatywna).
Czynniki zewnętrzne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawna sytuacja absolwentów na rynku pracy. 2. Dobry kontakt z interesariuszami zewnętrznymi (samorząd, instytucje edukacji, kultury oraz stowarzyszeniami). 3. Rozwijająca się międzynarodowa współpraca badawcza i organizacyjno-dydaktyczna. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niż demograficzny i proporcjonalnie mniejsza liczba kandydatów na studia. 2. Braki finansowe wpływające na łączenie zajęć (wykłady), a uniemożliwiające tworzenie mniejszych grup ćwiczebnych / konwersatoryjnych oraz praktyk zawodowych/szkolnych (w tym, konieczność dopasowania realizacji praktyk do możliwości placówki). 3. Zmiany przepisów prawnych dotyczące funkcjonowania i pracy uczelni wyższych, utrudniające długofalowe planowanie rozwoju Wydziału; rozbieżności prawne określające standardy kształcenia nauczycieli.

UNIWERSYTET OPOLSKI

Wydział Nauk Społecznych

45-052 Opole, ul. Oleska 48

7 452 74 01 do 03, fax 77 452 74 00

DZIEKAN
Wydziału Nauk Społecznych

[Podpis]
Dr hab. Anna Weissbrot-Koziarska, prof. UO

(Pieczęć uczelni)

Rektor
Uniwersytetu Opolskiego

[Podpis]
prof. dr hab. Marek Masnyk

.....
(podpis Dziekana)

.....
(podpis Rektora)

Opole, 9 kwiecień 2019 r.

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat 2015/2016	Bieżący rok akademicki 2018/2019	Dane sprzed 3 lat 2015/2016	Bieżący rok akademicki 2018/2019
I stopnia	I	264	181	53	25
	II	287	194	43	35
	III	265	151	79	25
II stopnia	I	240	116	164	90
	II	234	156	209	130
Razem:		1290	804	548	305

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2017/2018	264	180	53	52
	2016/2017	327	264	50	48
	2015/2016	318	236	77	67
II stopnia	2017/2018	205	258	113	109
	2016/2017	240	215	165	178
	2015/2016	277	223	189	182
Razem:		1631	1276	647	636

Tabela 3a. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018 poz. 1861) – specjalności pedagogiczne.

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin			
	Studia licencjackie stacjonarne	Studia Uzupelniające Magisterskie stacjonarne	Studia licencjackie niestacjonarne	Studia Uzupelniające Magisterskie niestacjonarne
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 180 pkt ECTS	4 120 pkt ECTS	6 180 pkt ECTS	4 120 pkt ECTS
Łączna liczba godzin zajęć	2075 godzin	845 godzin	1266 godzin	534 godziny
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	180 pkt ECTS	120 pkt ECTS	180 pkt ECTS	120 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	157 pkt ECTS	114 pkt ECTS	157 pkt ECTS	114 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	6 pkt ECTS	6 pkt ECTS	6 pkt ECTS	6 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	54 pkt ECTS	40 pkt ECTS	54 pkt ECTS	40 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	Praktyki ciągłe 4 pkt ECTS		Praktyki ciągłe 4 pkt ECTS	
	Praktyki śródroczne 6 pkt ECTS	-	Praktyki śródroczne 6 pkt ECTS	-
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	90 godzin	-	90 godzin	-
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godzin	-	-	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:				
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	n/d			
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	n/d			

Tabela 3b. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018 poz. 1861) – specjalności nauczycielskie.

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin			
	Studia licencjackie stacjonarne	Studia Uzupelniające Magisterskie stacjonarne	Studia licencjackie niestacjonarne	Studia Uzupelniające Magisterskie niestacjonarne
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 180 pkt ECTS	4 120 pkt ECTS	6 180 pkt ECTS	4 120 pkt ECTS
Łączna liczba godzin zajęć	2100 godzin	960 godzin	1304 godzin	576 godzin
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	180 pkt ECTS	120 pkt ECTS	180 pkt ECTS	120 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	157 pkt ECTS	114 pkt ECTS	157 pkt ECTS	114 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	6 pkt ECTS	6 pkt ECTS	6 pkt ECTS	6 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	54 pkt ECTS	40 pkt ECTS	54 pkt ECTS	40 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	Praktyki ciągłe 8 pkt ECTS	-	Praktyki ciągłe 8 pkt ECTS	-
	Praktyki śródroczne 6 pkt ECTS		Praktyki śródroczne 6 pkt ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	200 godzin	-	200 godzin	-
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godzin	-	-	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:				
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	n/d			
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	n/d			

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne				Liczba punktów ECTS	
		Studia licencjackie stacjonarne	Studia Uzupełniające Magisterskie stacjonarne	Studia licencjackie niestacjonarne	Studia Uzupełniające Magisterskie niestacjonarne	Studia licencjackie	Studia Uzupełniające Magisterskie
Przedmioty podstawowe	Wykłady, ćwiczenia, seminaria, konwersatoria, warsztaty metodyczne	480	285	300	171	38	32
Przedmioty obowiązkowe	Wykłady, ćwiczenia, seminaria, konwersatoria, warsztaty metodyczne	minimum 690*	minimum 225*	minimum 423*	minimum 159*	61	42
Przedmioty specjalnościowe	Wykłady, ćwiczenia, seminaria, konwersatoria, warsztaty metodyczne	905	335	543	204	81	46
Razem:		2075**	845	1266**	534	180	120

UWAGA:

* liczba godzin uwzględniająca wybory kursów ogólnouczelnianych w minimalnym wymiarze 15 godzin na studiach stacjonarnych i 9 godzin na studiach niestacjonarnych.

** liczba godzin nie uwzględnia praktyk ciągłych, które studenci są zobowiązani odbyć w wymiarze 3 tygodni (tydzień = 30 godzin) w placówkach odpowiedzialnych za specjalności.

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich / Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne				Liczba punktów ECTS	
		Studia licencjackie stacjonarne	Studia Uzupełniające Magisterskie stacjonarne	Studia licencjackie niestacjonarne	Studia Uzupełniające Magisterskie niestacjonarne	Studia licencjackie	Studia Uzupełniające Magisterskie
Przedmioty podstawowe	Wykłady, ćwiczenia, seminaria, konwersatoria, warsztaty metodyczne	480	285	303	171	38	32
Przedmioty obowiązkowe	Wykłady, ćwiczenia, seminaria, konwersatoria, warsztaty metodyczne	Minimum 690*	minimum 240*	Minimum 418*	minimum 165*	62	43
Przedmioty specjalnościowe	Wykłady, ćwiczenia, seminaria, konwersatoria, warsztaty metodyczne	930	480	628	270	80	45
Razem:		2100	1005	1349	606	180	120

* liczba godzin uwzględniająca wybory kursów ogólnouczelnianych w minimalnym wymiarze 15 godzin na studiach stacjonarnych i 9 godzin na studiach niestacjonarnych.

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
STUDIA STACJONARNE PIERWSZEGO STOPNIA (licencjat)					
Kurs ogólnouczelniany w języku nowożytnym (do wyboru z listy kursów humanistycznych)	Forma realizacji adekwatna do propozycji wykładowców akademickich	VI	LIC	(do wyboru – zależny od preferencji językowych studentów)	Studenci specjalności pedagogicznych i nauczycielskich*
STUDIA NIESTACJONARNE PIERWSZEGO STOPNIA (licencjat)					
Kurs ogólnouczelniany w języku nowożytnym (do wyboru z listy kursów humanistycznych)	Forma realizacji adekwatna do propozycji wykładowców akademickich	VI	LIC	(do wyboru – zależny od preferencji językowych studentów)	Studenci specjalności pedagogicznych i nauczycielskich*
STUDIA STACJONARNE UZUPEŁNIAJĄCE MAGISTERSKIE (sum)					
Kurs w języku obcym	Wykład + ćwiczenia	III	SUM	(do wyboru – zależny od preferencji językowych studentów)	Studenci specjalności pedagogicznych i nauczycielskich*
Kurs ogólnouczelniany w języku nowożytnym (do wyboru z listy kursów humanistycznych)	Forma realizacji adekwatna do propozycji wykładowców akademickich	IV	SUM	(do wyboru – zależny od preferencji językowych studentów)	Studenci specjalności pedagogicznych i nauczycielskich*
STUDIA NIESTACJONARNE UZUPEŁNIAJĄCE MAGISTERSKIE (sum)					
Kurs w języku obcym	Wykład + ćwiczenia	III	SUM	(do wyboru – zależny od preferencji językowych studentów)	Studenci specjalności pedagogicznych i nauczycielskich*
Kurs ogólnouczelniany w języku nowożytnym (do wyboru z listy kursów humanistycznych)	Forma realizacji adekwatna do propozycji wykładowców akademickich	IV	SUM	(do wyboru – zależny od preferencji językowych studentów)	Studenci specjalności pedagogicznych i nauczycielskich*

* Liczba studentów jest zmienna w zależności od reaktywacji lub indywidualnej organizacji studiów.